

DECYZJA KOMISJI (UE) 2015/494**z dnia 9 lipca 2014 r.****w sprawie środków pomocy SA.32715 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/CP) wdrożonych przez Słowenię na rzecz Adria Airways d.d.***(notyfikowana jako dokument nr C(2014) 4543)***(Jedynie tekst w języku słoweńskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając decyzję, na mocy której Komisja postanowiła wszcząć procedurę określoną w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do pomocy nr SA.32715 (2012/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/CP) ⁽¹⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Zgłoszeniem SANI nr 5628 z dnia 11 marca 2011 r., zarejestrowanym tego samego dnia, Słowenia powiadomiła Komisję o pomocy na ratowanie przedsiębiorstwa Adria Airways d.d. (zwanego dalej „Adria” lub „przedsiębiorstwem”) przyznanej w postaci gwarancji rządowej i pożyczki uprzywilejowanej na kwotę 6,2 mln EUR.
- (2) Władze słoweńskie przedstawiły informacje uzupełniające pismami z dnia 31 marca 2011 r. i 12 kwietnia 2011 r. Komisja zwróciła się o przedstawienie dodatkowych informacji pismem z dnia 29 kwietnia 2011 r., na które władze słoweńskie nie udzieliły odpowiedzi. Dnia 13 lipca 2011 r. odbyło się spotkanie z władzami słoweńskimi i ich doradcami, na którym wyjaśniono Komisji, że zgłoszona pomoc na ratowanie będzie niewystarczająca z uwagi na niekorzystną sytuację finansową przedsiębiorstwa oraz że Słowenia planuje dokonać zastrzyku pieniężnego w wysokości 50 mln EUR na rzecz przedsiębiorstwa Adria. Dnia 1 sierpnia 2011 r. Słowenia wycofała swoje zgłoszenie pomocy na ratowanie przedsiębiorstwa.
- (3) Po uzyskaniu informacji, że w dniu 30 września 2011 r. Słowenia dokonała jednak zastrzyku pieniężnego, Komisja podjęła decyzję o kontynuacji postępowania wstępnego z urzędu i zwróciła się o dostarczenie dodatkowych informacji pismami z dnia 12 września 2011 r., 28 listopada 2011 r. i 17 kwietnia 2012 r., na które władze słoweńskie odpowiedziały pismami z dnia 11 października 2011 r., 27 grudnia 2011 r., 13 stycznia 2012 r. i 18 maja 2012 r. Ponadto wiadomością e-mail z dnia 7 listopada 2012 r. władze słoweńskie przedłożyły memorandum sporządzone przez przedstawicieli prawnych przedsiębiorstwa Adria.
- (4) Na wniosek władz słoweńskich dnia 12 lipca 2012 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli przedsiębiorstwa Adria i państwowej spółki holdingowej PDP ⁽²⁾, będącej jednym z akcjonariuszy przedsiębiorstwa Adria. Na tym spotkaniu władze słoweńskie oraz przedstawiciele przedsiębiorstwa Adria i PDP przedstawili wyjaśnienia i argumenty w odniesieniu do środków będących przedmiotem postępowania.
- (5) Pismem z dnia 20 listopada 2012 r. Komisja poinformowała Słowenię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) w odniesieniu do środka pomocy (zwanej dalej „decyzją o wszczęciu postępowania”). Słowenia zgłosiła uwagi na temat decyzji o wszczęciu postępowania pismem z dnia 21 stycznia 2013 r. Komisja zwróciła się o przedstawienie dodatkowych informacji pismem z dnia 5 marca 2013 r., na które Słowenia odpowiedziała dnia 19 kwietnia 2013 r. Słowenia przedstawiła dalsze informacje dnia 16 września 2013 r. Komisja zwróciła się o przedstawienie dodatkowych informacji pismem z dnia 6 listopada 2013 r., na które Słowenia udzieliła odpowiedzi dnia 4 grudnia 2013 r., 6 i 17 stycznia 2014 r. W dniach 25 marca i 5 grudnia 2013 r. oraz dnia 8 stycznia 2014 r. odbyły się spotkania z władzami słoweńskimi oraz ich przedstawicielami prawnymi.

⁽¹⁾ Pomoc państwa – Słowenia – Pomoc państwa nr SA.32715 (2012/C) (ex 2012/NN) – Domniemana pomoc na rzecz Adria Airways – Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 69 z 8.3.2013, s. 53).

⁽²⁾ PDP jest spółką holdingową ustanowioną w maju 2009 r. Jest ona w całości własnością trzech funduszy, będących w 100 % własnością państwa: Kapitałska družba d.d. (zwanego dalej „KAD”), Slovenska Odszkodninska družba d.d. (zwanego dalej „SOD”) i Družba za svetovanje in upravljanje d.o.o. (zwanego dalej „DSU”).

- (6) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾ dnia 8 marca 2013 r. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowych środków.
- (7) Dnia 8 kwietnia 2013 r. Komisja otrzymała uwagi od jednej zainteresowanej strony, a mianowicie przedsiębiorstwa Ryanair. Uwagi te zostały przekazane Słowenii, której umożliwiono ustosunkowanie się do nich; Słowenia przekazała uwagi pismem z dnia 13 maja 2013 r.

2. RYNEK TRANSPORTU LOTNICZEGO W SŁOWENII

- (8) Adria jest państwowym przewoźnikiem lotniczym Słowenii oraz główną linią lotniczą w porcie lotniczym w Lublanie. W 2011 r. przedsiębiorstwo to obsługiwało 73,4 % pasażerów korzystających z portu lotniczego w Lublanie, a od tamtej pory odsetek ten zmniejszył się do 71,3 % w 2012 r. i 69,8 % w 2013 r. ⁽⁴⁾.
- (9) Mimo że obecność tanich przewoźników w Słowenii jest ograniczona (easyJet kursuje tylko na jednej trasie z Lublany, natomiast Wizz Air – na dwóch), obsługiwali oni 12,6 % pasażerów transportu publicznego w 2013 r. ⁽⁵⁾. Obecnie istnieje pięciu innych konkurentów oferujących loty z Lublany do swoich głównych węzłów lotniczych, a mianowicie Air France, Finnair, Turkish Airlines, Montenegro Airlines i Air Serbia.

3. BENEFICJENT

- (10) Adria jest dużym przedsiębiorstwem zatrudniającym około 450 pracowników. W 2013 r. jego obrót wyniósł 142,3 mln EUR, a poniesione straty – 3 mln EUR (dane szacunkowe). Przedsiębiorstwo Adria posiada flotę złożoną z 11 statków powietrznych, głównie regionalnych samolotów odrzutowych. Właścicielami tego przedsiębiorstwa są obecnie m.in.: w 69,9 % Republika Słowenii, w 19,6 % spółka zarządzająca aktywami bankowymi (BAMC) (do której przeniesiono niektóre aktywa banku Nova Ljubljanska Banka d.d. ⁽⁶⁾ (zwanego dalej „NLB”), w 4,7 % przedsiębiorstwo ABANKA d.d. oraz w 2,1 % PDP.
- (11) Począwszy od 2008 r., sytuacja finansowa przedsiębiorstwa Adria stale się pogarszała, skutkując mniejszą sprzedażą, ujemnym EBT (zysk przed opodatkowaniem) i ujemnym kapitałem własnym. Więcej szczegółowych informacji na temat sytuacji finansowej przedsiębiorstwa Adria w latach 2007–2011 można znaleźć w sekcji 7.1.
- (12) Dnia 1 sierpnia 2012 r. Słowenia, wraz z PDP, NLB, Abanka Vipa d.d., Hypo Alpe-Adria Bank d.d. i Unicredit Bank of Slovenia d.d., rozpoczęła proces prywatyzacji przedsiębiorstwa Adria, poszukując ofert na 74,87 % akcji przedsiębiorstwa. Tego dnia agencja ds. zarządzania aktywami trwałymi Republiki Słowenii (AUKN) opublikowała publiczne zaproszenie dla inwestorów do niewiążącego wyrażenia zainteresowania procesem sprzedaży większościowego pakietu akcji przedsiębiorstwa ⁽⁷⁾. Wydaje się jednak, że proces ten został odwołany, a proces prywatyzacji przedsiębiorstwa Adria rozpocznie się na nowo w późniejszym terminie.

4. OPIS ŚRODKÓW I PLANU RESTRUKTURYZACJI

4.1. Środek 1: podwyższenie kapitału w 2007 r.

- (13) Na dzień 31 grudnia 2006 r. struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria przedstawiała się następująco:

Tabela 1

Struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria przed podwyższeniem kapitału w 2007 r.

Nazwa	%
Fundusz KAD	55,0
Fundusz SOD	20,0

⁽³⁾ Por. przypis 1.

⁽⁴⁾ Roczne sprawozdanie przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana d.d. za 2013 r., dostępne na stronie internetowej: <http://www.lju-airport.si/pripone/1966/Letno%20porocilo%20AL%202013%20ang.pdf>.

⁽⁵⁾ *Ibid.*

⁽⁶⁾ Zob. <http://www.dutb.eu/en/about-us>. Na dzień 31 grudnia 2010 r. Słowenia posiadała (bezpośrednio lub pośrednio) 48,8 % udziałów w banku NLB. Po przyznaniu bankowi NLB pomocy w zakresie dokapitalizowania, zatwierdzonej decyzją Komisji z dnia 7 marca 2011 r. (SA.32261), Słowenia posiadała jednak (bezpośrednio lub pośrednio) około 55,7 % udziałów w banku NLB.

⁽⁷⁾ Zob. <http://www.sdh.si/sl-si/Novica/294>.

Nazwa	%
NFD 1 delniški investicijski sklad d.d. ⁽¹⁾	9,7
NFD Holding d.d. ⁽²⁾	7,2
Infond d.o.o. ⁽³⁾	4,9
Pozostali (w tym akcjonariusze indywidualni)	3,2

⁽¹⁾ NFD 1 delniški investicijski sklad d.d. jest jednostką zależną spółki NFD Holding, która posiada 48,5 % jej akcji (zob. przypis poniżej). Wydaje się, że pozostałymi właścicielami są głównie przedsiębiorstwa prywatne – zob. roczne sprawozdania finansowe (wyłącznie w słoweńskiej wersji językowej) dostępne pod adresem: <http://www.nfd.si/dokumenti?lang=en>.

⁽²⁾ NFD Holding d.d. jest spółką akcyjną notowaną na giełdzie, której głównym przedmiotem działalności jest zarządzanie inwestycjami finansowymi. Wydaje się, że spółka ta jest własnością prywatną – zob. roczne sprawozdania finansowe (wyłącznie w słoweńskiej wersji językowej) dostępne pod adresem: <http://www.nfdholding.si/dokumenti.php>.

⁽³⁾ Infond d.o.o. jest słoweńską spółką zarządzającą funduszami inwestycyjnymi. Spółka ta w 72 % należy do Nova KBM, banku, który w tamtym czasie był własnością Słowenii (42,3 %), funduszy KAD (4,8 %) i SOD (4,8 %). Zob. <http://www.nkbm.si/financial-reports-and-documents>

- (14) W dniu 19 lutego 2007 r. na zgromadzeniu akcjonariuszy przedsiębiorstwa Adria podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału spółki o 10,9 mln EUR. Około 99,6 % podwyżki zostało subskrybowane przez fundusz KAD będący własnością państwa, natomiast pozostała część została subskrybowana przez akcjonariuszy indywidualnych. Wszystkie akcje subskrybowano do dnia 5 kwietnia 2007 r.
- (15) Cena płacona za akcję wyniosła 27 EUR. W sprawozdaniu z wyceny z dnia [...] (*) wartość akcji ustalono na [...] EUR za akcję we wrześniu 2006 r.
- (16) W następstwie podwyższenia kapitału w 2007 r. struktura własności kapitału przedsiębiorstwa Adria wyglądała następująco:

Tabela 2

Struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria po podwyższeniu kapitału w 2007 r.

Nazwa	%
Fundusz KAD	77,3
Fundusz SOD ⁽¹⁾	10,0
Bank NLB ⁽²⁾	8,5
Infond d.o.o.	2,4
Pozostali (w tym akcjonariusze indywidualni)	1,8

⁽¹⁾ Słoweński fundusz państwowy.

⁽²⁾ Z dostępnych informacji wynika, że w pewnym momencie przed podwyższeniem kapitału w 2007 r. bank NLB nabył akcje spółek NFD 1 delniški investicijski sklad d.d. i NFD Holding d.d.

4.2. Środek 2: podwyższenie kapitału w 2009 r.

- (17) W dniu 13 stycznia 2009 r. zarząd przedsiębiorstwa Adria zdecydował podwyższyć kapitał spółki poprzez wydanie nowych akcji. W rezultacie kapitał przedsiębiorstwa zwiększył się o 2,36 mln EUR. Około 99,5 % nowych akcji zostało subskrybowane przez fundusz KAD, natomiast pozostała część została subskrybowana przez akcjonariuszy indywidualnych. Wszystkie akcje subskrybowano do dnia 20 lipca 2009 r.
- (18) Cena płacona za akcję wyniosła 22 EUR. W sprawozdaniu z wyceny z dnia [...] wartość akcji ustalono na [...] EUR za akcję we wrześniu 2008 r.

(*) Tajemnica handlowa.

- (19) W następstwie podwyższenia kapitału w 2009 r. struktura własności kapitału przedsiębiorstwa Adria wyglądała następująco:

Tabela 3

Struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria po podwyższeniu kapitału w 2009 r.

Nazwa	%
Fundusz KAD	78,6
Fundusz SOD	8,8
Bank NLB	7,5
Infond d.o.o.	2,2
Pozostali (w tym akcjonariusze indywidualni)	2,9

4.3. Środek 3: podwyższenie kapitału w 2010 r.

- (20) W dniu 2 września 2010 r. na zgromadzeniu akcjonariuszy przedsiębiorstwa Adria podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału spółki o 2,5 mln EUR. Spółka holdingowa PDP (będąca następcą funduszy KAD i SOD) subskrybowała około 80 % podwyżki. Dwie prywatne agencje turystyczne: Kompas d.d. i Palma d.o.o. subskrybowały pozostałe 20 % (po 10 % każda). Wszystkie akcje subskrybowano do dnia 1 października 2010 r.
- (21) Cena płacona za akcję wyniosła 12 EUR. W sprawozdaniu z wyceny z dnia [...] wartość akcji ustalono na [...] EUR za akcję w czerwcu 2009 r.
- (22) W następstwie podwyższenia kapitału w 2010 r. struktura własności kapitału przedsiębiorstwa Adria wyglądała następująco:

Tabela 4

Struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria po podwyższeniu kapitału w 2010 r.

Nazwa	%
PDP	86,0
Bank NLB	6,1
Kompas d.d.	1,9
Palma d.o.o.	1,9
Infond d.o.o.	1,7
Pozostali (w tym akcjonariusze indywidualni)	2,4

4.4. Środek 4: podwyższenie kapitału w 2011 r.

- (23) W dniu 21 września 2011 r. na zgromadzeniu akcjonariuszy przedsiębiorstwa Adria podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału spółki o 69,7 mln EUR. Republika Słowenii subskrybowała 49,5 mln EUR, a PDP 0,5 mln EUR – w obydwu przypadkach w gotówce. Pozostała część podwyżki kapitału (tj. 19,7 mln EUR) miała postać zamiany długu na udziały w kapitale własnym dokonanej przez kilka banków, w kwotach: a) NLB – 13,83 mln EUR, b) Abanka Vipava d.d. – 3,35 mln EUR, c) Unicredit Bank of Slovenia d.d. – 1,24 mln EUR, d) Hypo Alpe-Adria Bank d.d. – 1,28 mln EUR. Podwyższenia kapitału dokonano dnia 30 września 2011 r.
- (24) Uzgodniona cena wyniosła 1 EUR za akcję, czyli stawkę minimalną przewidzianą słoweńskim prawem. Sprawozdania z wyceny nie sporządzono.

- (25) W następstwie podwyższenia kapitału w 2011 r. struktura własności kapitału przedsiębiorstwa Adria wyglądała następująco:

Tabela 5

Struktura akcjonariatu przedsiębiorstwa Adria po podwyższeniu kapitału w 2011 r.

Nazwa	%
Republika Słowenii	69,9
Bank NLB	19,6
Hypo Alpe-Adria Bank d.d.	1,8
Abanka Vipava d.d.	4,7
Unicredit Bank of Slovenia d.d.	1,8
PDP	2,1
Pozostali (w tym akcjonariusze indywidualni)	0,1

Plan restrukturyzacji z września 2011 r.

- (26) Według władz słoweńskich państwo, przedsiębiorstwo PDP i banki zdecydowały się na udział w podwyższeniu kapitału w 2011 r. na podstawie planu pt. „Program restrukturyzacji finansowej i restrukturyzacji przedsiębiorstw” („plan restrukturyzacji”) z września 2011 r. Przedmiotowy plan obejmował środki niezbędne do restrukturyzacji finansowej i restrukturyzacji przedsiębiorstwa Adria, które umożliwią przywrócenie mu rentowności. Plan ten wyraźnie sporządzono w celu zgłoszenia pomocy restrukturyzacyjnej, ponieważ odnosi się do pojęć, takich jak „wkład własny” i „zakłócenie konkurencji”, które zwykle nie występują w biznesplanie.
- (27) Zgodnie z pierwotnie złożonym planem restrukturyzacji przedsiębiorstwo Adria osiągnęłoby rentowność w 2013 r. (scenariusz podstawowy i optymistyczny) lub 2014 r. (scenariusz pesymistyczny). Ponadto zgodnie z pierwotnie złożonym planem restrukturyzacji trudności, z jakimi zmagало się przedsiębiorstwo Adria były spowodowane przez: a) [...].
- (28) W pierwotnie złożonym planie restrukturyzacji ustanowiono szereg środków mających na celu restrukturyzację przedsiębiorstwa Adria i przywrócenie mu rentowności: a) [...].
- (29) Ponadto zgodnie z pierwotnie złożonym planem restrukturyzacji podwyższenie kapitału w 2011 r. o 69,7 mln EUR pokryłoby ujemny kapitał własny przedsiębiorstwa wynoszący [...] EUR oraz posłużyłoby do spłaty zobowiązań wynoszących [...] EUR (zaległych zobowiązań wobec dostawców w wysokości [...] EUR i kwoty [...] EUR za przedterminową spłatę kredytów bankowych) oraz finansowania środków restrukturyzacyjnych w wysokości [...] EUR.
- (30) Z drugiej strony całkowite koszty restrukturyzacji wyniosłyby [...] EUR i zostałyby częściowo sfinansowane w ramach zastrzyku pieniężnego państwa słoweńskiego i przedsiębiorstwa PDP w wysokości 50 mln EUR. Wkład przedsiębiorstwa Adria w pokrycie kosztów jego restrukturyzacji („wkład własny”) wyniosłby [...] EUR w wyniku zamiany długu z tytułu kredytów bankowych na udziały w kapitale własnym (19,7 mln EUR), [...]. Ponadto w pierwotnie złożonym planie restrukturyzacji jako środki wyrównawcze rozważono sprzedaż przedsiębiorstwa AAT i anulowanie zaplanowanych tras.
- (31) Ze uwagi na wątpliwości wyrażone przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania Słowenia przedłożyła szereg aktualizacji planu restrukturyzacji. W bieżącym planie restrukturyzacji przewiduje się przede wszystkim, że restrukturyzacja potrwa do 2015 r., i uwzględnia się w nim kilka dodatkowych środków restrukturyzacyjnych mających na celu zapewnienie trwalszej rentowności. Dodatkowe środki restrukturyzacyjne oraz ich skutki finansowe na lata 2014–2015 są następujące: a) [...].

4.5. Środek 5: przejęcie przedsiębiorstwa Adria Airways Tehnika d.d. w latach 2010–2011

- (32) Przedsiębiorstwo AAT było w 100 % jednostką zależną przedsiębiorstwa Adria, utworzoną w 2010 r. Do tego czasu było ono spółką wewnętrzną zajmującą się konserwacją przedsiębiorstwa Adria, znaną jako SVL. Przedsiębiorstwo AAT świadczy usługi w sektorze obsługi technicznej statku powietrznego na rzecz przedsiębiorstwa Adria oraz innych klientów.

- (33) W okresie między listopadem 2010 r. a marcem 2011 r. przedsiębiorstwo PDP i przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana (spółka eksploatująca port lotniczy w Lublanie, której większość udziałów należy do państwa) nabyły od spółki Adria odpowiednio 52,3 % i 47,7 % udziałów w przedsiębiorstwie AAT w dwóch etapach. W pierwszym etapie przedsiębiorstwo PDP nabyło 18,24 % udziałów w przedsiębiorstwie AAT w postaci 2 676 346 akcji uprzywilejowanych bez prawa głosu po cenie 1 EUR za akcję. W tym samym czasie przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana nabyło 31,16 % udziałów w przedsiębiorstwie AAT (4 570 881 akcji) w ramach zamiany długu na akcje uprzywilejowane bez prawa głosu za kwotę około 4,6 mln EUR. W drugim etapie na początku 2011 r. przedsiębiorstwo Adria sprzedało swoje pozostałe akcje przedsiębiorstwa AAT w następujący sposób: przedsiębiorstwo PDP nabyło 5 000 000 akcji zwykłych po cenie 1 EUR za akcję i zwiększyło swoje udziały w przedsiębiorstwie do 52,33 %, natomiast przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana zwiększyło swoje udziały w przedsiębiorstwie AAT do 47,67 % poprzez zamianę wierzytelności przedsiębiorstwa Adria wynoszących 2,2 mln EUR.
- (34) Łącznie zapłacono zatem kwotę 14,7 mln EUR tj. 1 EUR za akcję. W sprawozdaniu z wyceny z kwietnia 2010 r. ustalono, że w grudniu 2009 r. wartość AAT jako spółki zajmującej się konserwacją przedsiębiorstwa Adria wynosiła między 14,4 a 14,9 mln EUR.

5. DECYZJA O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

- (35) Dnia 20 listopada 2012 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego. W swojej decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wstępnie przyjęła, że można uznać, iż w momencie udzielenia zidentyfikowanych środków lub co najmniej od 2008 r. przedsiębiorstwo Adria było przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji. Komisja wyraziła również wątpliwości co do pięciu środków objętych oceną i doszła do wstępnego wniosku, że wszystkie z nich wiązały się z pomocą państwa.
- (36) Jeżeli chodzi o środki 1 i 2, Komisja w swojej decyzji o wszczęciu postępowania wyraziła opinię, że państwo słoweńskie miało wyraźny i bezpośredni wpływ na fundusz KAD, i wstępnie stwierdziła, że udział funduszu KAD w podwyższeniu kapitału w 2007 r. i 2009 r. obejmował zasoby państwowe i został przypisany Słowenii. Mimo że cena jaką fundusz KAD faktycznie zapłacił za akcje była poniżej wartości określonej w dwóch sprawozdaniach z wyceny, Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące sprawozdań z uwagi na znaczny odstęp czasowy między momentem wyceny akcji a momentem dokonania zastrzyków kapitałowych. Biorąc pod uwagę fakt, że w tamtym czasie fundusz KAD był większościowym akcjonariuszem przedsiębiorstwa Adria, Komisja uznała, że podwyższenie kapitału w 2007 r. i 2009 r. miało na celu sfinansowanie istniejącej inwestycji funduszu KAD w przedsiębiorstwie, które można było uznać za znajdujące się w trudnej sytuacji.
- (37) Oceniając środek 3, Komisja zauważyła, że przedsiębiorstwo PDP jest następcą funduszy KAD i SOD, których działania Komisja wstępnie uznała za dające się przypisać państwu. Ponadto jako elementy potwierdzające słuszność przypisania tych działań państwu, Komisja wskazała fakt, że państwo słoweńskie pośrednio posiada 100 % akcji przedsiębiorstwa PDP (za pośrednictwem funduszy KAD, SOD i DSU (spółki, która w 100 % stanowi własność państwa i jest odpowiedzialna za zarządzanie aktywami), oraz odniosła się do niektórych pośrednich dowodów świadczących o przypisaniu w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Stardust Marine⁽⁸⁾). Podobnie jak w przypadku środków 1 i 2, mimo że cena, jaką przedsiębiorstwo PDP faktycznie zapłaciło za akcje, była poniżej wartości określonej w sprawozdaniu z wyceny, Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące sprawozdania z uwagi na znaczny odstęp czasowy wynoszący 15 miesięcy między momentem wyceny akcji a momentem dokonania zastrzyków kapitałowych. Ponadto Komisja wstępnie stwierdziła, że udział dwóch prywatnych agencji turystycznych (Kompas d.d. i Palma d.o.o.) oraz przedsiębiorstwa PDP w zastrzyku kapitałowym w 2010 r. był jako taki niewystarczający, aby usunąć wątpliwości Komisji dotyczące możliwej korzyści dla przedsiębiorstwa Adria⁽⁹⁾.
- (38) W odniesieniu do środka 4 Komisja zauważyła, że inwestycje prowadzone przez Słowenię wyraźnie wiązały się z zasobami państwowymi i podtrzymała swój wstępny wniosek, że działania przedsiębiorstwa PDP można przypisać państwu. Komisja wyraziła także wątpliwości dotyczące udziału banku NLB w środku 4, który można uznać za przypisany państwu z uwagi na fakt, że a) państwo posiadało w tym czasie większość udziałów w banku NLB, b) państwo posiadało większość głosów w zarządzie i radzie nadzorczej tego banku oraz c) organy publiczne mogły wpływać na zachowanie banku kontrolowanego przez państwo.
- (39) Oceniając, czy środek 4 wiąże się z nienależną selektywną korzyścią dla przedsiębiorstwa Adria, Komisja zauważyła w decyzji o wszczęciu postępowania, że fakt, iż banki zgodziły się na zamianę długu na udziały w kapitale własnym tylko pod warunkiem dokonania przez państwo zastrzyku kapitałowego na rzecz przedsiębiorstwa Adria, a przede wszystkim odmienny charakter wkładu państwa i przedsiębiorstwa PDP w porównaniu z wkładami banków (środki pieniężne a zamiana długu) są wystarczającymi argumentami na uzasadnienie wątpliwości w kwestii tego, czy podwyższenie kapitału w 2011 r. było oparte na zasadzie równorzędności. Komisja zauważyła również, że w przeciwieństwie do poprzednich podwyższeń kapitału, w związku z podwyższeniem kapitału w 2011 r. nie sporządzono sprawozdania z wyceny.

⁽⁸⁾ Sprawa C-482/99 Francja przeciwko Komisji (Stardust Marine), Rec. 2002, s. I-4397.

⁽⁹⁾ Zob. sprawy T-358/94 Compagnie nationale Air France przeciwko Komisji, Rec. 1996, s. II-2109, pkt 148–149 i T-296/97 Alitalia – Linee aeree italiane SpA przeciwko Komisji, Rec. 2000, s. II-3871, pkt 81.

- (40) W odniesieniu do zapewnienia władz słoweńskich, że postanowiły one wnieść wkład w środek 4 na podstawie planu restrukturyzacji z września 2011 r., Komisja stwierdziła, że plan restrukturyzacji był w zasadzie niewystarczający, aby spełnić kryteria inwestora prywatnego, ponieważ wydawało się, iż niektóre z prognoz zawartych w planie restrukturyzacji opierały się na niepewnych lub niejasnych założeniach. Ponadto Komisja podkreśliła, że inwestor prywatny rozważyłby ryzyko uznania poprzednich podwyższeń kapitału za niezgodną z prawem pomoc państwa i oceniłby wpływ wystosowania przez Komisję ewentualnego nakazu odzyskania środków na rentowność inwestycji. Ponadto Komisja zauważyła, że banki mogły zdecydować się na udział w zastrzyku kapitałowym ze względu na zainteresowanie przedsiębiorstwem Adria, jakie Słowenia okazywała na długo przed decyzją o podwyższeniu kapitału w 2011 r.
- (41) W odniesieniu do środka 5 Komisja podtrzymała swoją wstępną opinię, że działania przedsiębiorstwa PDP można było przypisać państwu oraz że zaangażowano zasoby państwowe. Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana, Komisja doszła do tego samego wstępnego wniosku z uwagi na fakt, że państwo posiadało już większość udziałów w tym przedsiębiorstwie w momencie przejęcia przedsiębiorstwa AAT. Komisja uznała również, że jest mało prawdopodobne, aby organy publiczne nie były zaangażowane w ważne decyzje podejmowane przez przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana, spółkę eksploatującą port lotniczy w Lublanie, ze względu na jej strategiczne znaczenie dla państwa jako głównej bramy dla lotów międzynarodowych.
- (42) Biorąc pod uwagę, że pierwszy etap nabycia akcji przedsiębiorstwa AAT miał miejsce niezwłocznie po podwyższeniu kapitału w 2010 r., Komisja stwierdziła, iż obu środków nie należy oceniać oddzielnie, ale jako część większej operacji mającej na celu zapewnienie wsparcia na rzecz przedsiębiorstwa Adria. Analizując sprawozdanie, w którym określono wartość akcji przedsiębiorstwa ATT, Komisja zauważyła, że przedsiębiorstwo to wyceniono jako część spółki zajmującej się konserwacją przedsiębiorstwa Adria (w tamtym czasie było to przedsiębiorstwo SVL) oraz że w ramach oceny wartości przedsiębiorstwa AAT uwzględniono wynikające z tego synergii. Komisja uznała jednak, że w sprawozdaniu należało ocenić wartość przedsiębiorstwa SVL/ATT jako jednostki samodzielnej, odrzucając synergii wewnętrzne, ponieważ przedsiębiorstwo AAT zostało wydzielone z przedsiębiorstwa Adria w 2010 r. i sprzedane jako odrębna jednostka. Ponadto Komisja wyraziła także obawy co do znacznego odstępu czasowego między momentem wyceny a momentem sprzedaży akcji przedsiębiorstwa AAT.
- (43) Komisja wyraziła również wątpliwości dotyczące **zgodności** pięciu środków objętych oceną **z rynkiem wewnętrznym**, w szczególności z uwagi na fakt, że władze słoweńskie nie przedstawiły żadnych możliwych podstaw do uznania zgodności.
- (44) Z uwagi na charakter rozpatrywanych środków oraz fakt, że przedsiębiorstwo Adria można uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w momencie przyznania środków, Komisja zauważyła, że zgodność środków można ocenić wyłącznie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE oraz przede wszystkim w kontekście Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽¹⁰⁾ („wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji”). Komisja w pierwszej kolejności zauważyła, że wydaje się, iż warunki udzielania pomocy na ratowanie określone w sekcji 3.1 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji nie zostały spełnione. W odniesieniu do pomocy restrukturyzacyjnej określonej w sekcji 3.2 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji Komisja podkreśliła, że zidentyfikowane środki przyznano przed zgłoszeniem ich Komisji i w sytuacji braku wiarygodnego planu restrukturyzacji spełniającego warunki określone w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, co samo w sobie stanowi okoliczność wystarczającą, aby wykluczyć zgodność środków z rynkiem wewnętrznym⁽¹¹⁾.
- (45) Komisja wyraziła także wątpliwości dotyczące planu restrukturyzacji, ponieważ wydaje się on niewystarczająco solidny, aby przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa Adria, jako że niektóre z zawartych w nim prognoz opierają się na założeniach nieokreślonych ilościowo, niepewnych lub niejasnych. Komisja uznała również za wątpliwą, aby środki wyrównawcze przewidziane w planie restrukturyzacji można było uznać za stosowne lub wystarczające, biorąc pod uwagę fakt, że wydawały się niezbędne do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa Adria. Jeżeli chodzi o sprzedaż przedsiębiorstwa AAT, miała ona miejsce kilka miesięcy przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacji, w momencie gdy – pod koniec 2010 r., na początku 2011 r. – przedsiębiorstwo Adria najwyraźniej pilnie potrzebowało dofinansowania. Ponadto anulowanie zaplanowanych tras nie wydawało się możliwe do przyjęcia jako środki wyrównawcze ze względu na fakt, że większość z tych tras (27 z 31) zgłoszono w planie restrukturyzacji jako przynoszące straty, w związku z czym ich likwidacja w każdym przypadku byłaby wymagana w celu zapewnienia rentowności przedsiębiorstwa. Komisja miała również wątpliwości co do tego, czy zaproponowany wkład własny przedsiębiorstwa Adria w wysokości [...] EUR można w pełni zaakceptować, przede wszystkim dlatego, że niejasne było, czy kwoty ze sprzedaży przedsiębiorstwa AAT i zamiana długu z tytułu kredytów bankowych na udziały w kapitale własnym można traktować jako wkład własny. Biorąc pod uwagę, że przedsiębiorstwo Adria wydawało się znajdować w trudnej sytuacji w momencie przyznania środków oraz, że przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji mogą otrzymać wyłącznie pomoc na ratowanie lub pomoc restrukturyzacyjną, Komisja wyraziła również wątpliwości, czy zasada „pierwszy i ostatni raz” byłaby przestrzegana, zwłaszcza w odniesieniu do podwyższenia kapitału w 2011 r.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

⁽¹¹⁾ Zob. również w tym kontekście wyrok Trybunału EFTA w sprawach połączonych E-10/11 i E-11/11 Hurtigruten ASA, Norwegia przeciwko Urzędowi Nadzoru EFTA, dotychczas nieopublikowany, pkt 228 i 234–240.

6. UWAGI DOTYCZĄCE DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

6.1. Uwagi Słowenii

- (46) W swoich uwagach dotyczących decyzji Komisji o wszczęciu postępowania Słowenia twierdzi, że środki 1, 2 i 3 nie stanowiły pomocy państwa, ponieważ decyzji podjętych przez fundusz KAD i przedsiębiorstwo PDP nie można uznać za przypisane państwu. Słowenia zauważyła w szczególności, że fakt posiadania 100 % akcji przez państwo nie wystarcza, aby stwierdzić, iż środki można przypisać państwu. Słowenia zauważyła ponadto, że sprawozdania z wyceny, w których określono wartość akcji, są odpowiednie oraz że na tej podstawie spełniono test prywatnego inwestora, wykluczając tym samym korzyść dla przedsiębiorstwa Adria. W szczególności w odniesieniu do środka 3 Słowenia twierdzi, że subskrypcja 20 % akcji na zasadzie równorzędności przez dwie prywatne agencje turystyczne oraz przedsiębiorstwo PDP miała istotne znaczenie i pokazała, że na rynku nie było wątpliwości co do rentowności przedsiębiorstwa Adria, co wykluczałoby istnienie pomocy państwa.
- (47) W odniesieniu do środka 5 Słowenia podtrzymuje, że działań przedsiębiorstwa PDP nie można uznać za przypisane państwu. Jeżeli chodzi o działania przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana, Słowenia twierdzi, że fakt, iż pewnych członków rady nadzorczej zaproponowało państwo, fundusz KAD i SOD, nie świadczy o tym, że państwo miało wpływ na decyzję przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana dotyczącą przejęcia przedsiębiorstwa AAT. Ponadto Słowenia uważa, że sprawozdania z wyceny z kwietnia 2010 r., w którym wartość AAT jako spółki zajmującej się konserwacją przedsiębiorstwa Adria ustalono na 14,4–14,9 mln EUR, nie można uznać za przestarzałe i nic nie wskazuje na to, aby w tym sprawozdaniu uwzględniono synergie z przedsiębiorstwem Adria. Ponadto Słowenia twierdzi, że w protokole zarządu zarówno przedsiębiorstwa PDP, jak i Aerodrom Ljubljana wykazano, że decyzję w sprawie przejęcia przedsiębiorstwa ATT podjęto w oparciu o uzasadnione ekonomicznie przesłanki. Z tych powodów można by wykluczyć istnienie pomocy państwa w odniesieniu do środka 5.
- (48) Słowenia kwestionuje także uznanie przedsiębiorstwa Adria za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji i uważa, że znajdowało się ono w trudnej sytuacji wyłącznie od stycznia 2011 r., tj. w momencie stosowania środka 4.
- (49) W odniesieniu do środka 4 Słowenia wyklucza istnienie pomocy, twierdząc, że zamiany długu na udziały w kapitale własnym NLB nie można przypisać państwu. Ponadto Słowenia jest zdania, że niespłacone kredyty zamienione na udziały w kapitale własnym były w pełni zabezpieczone zastawem na statkach powietrznych i budynkach oraz że zamieniając je na udziały w kapitale własnym banki przyjęły nowe ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. W tym kontekście zamiana długu na udziały w kapitale własnym odpowiadałaby zatrzykowi pieniężnemu. Słowenia zauważa także, że banki i państwo wywierały na siebie nawzajem wpływ, aby podjąć decyzję inwestycyjną, która – zdaniem Słowenii – opierała się na rzetelnym planie restrukturyzacji, oraz stwierdza, iż decyzje inwestycyjne podjęto równocześnie, co tym samym wyklucza jakąkolwiek nienależną korzyść dla przedsiębiorstwa Adria.
- (50) Z uwagi na fakt, że zdaniem Słowenii środki 1, 2, 3 i 5 nie wiązały się z zasobami państwowymi, nie przedstawiła ona żadnych podstaw do uznania zgodności tych środków z rynkiem wewnętrznym. Przedstawiła jednak podstawy do uznania zgodności środka 4, na wypadek gdyby Komisja uznała, że stanowi on pomoc państwa. Z uwagi na fakt, że według Słowenii, przedsiębiorstwo Adria znajdowało się w trudnej sytuacji od stycznia 2011 r. (zob. motyw 48), środek 4 stanowiłby dopuszczalną pomoc restrukturyzacyjną zgodnie z sekcją 3.2 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji na podstawie przedstawionego planu restrukturyzacji.
- (51) Jeżeli chodzi o **przywrócenie rentowności**, Słowenia uważa, że plan restrukturyzacji zapewnia długoterminową rentowność przedsiębiorstwa Adria, i podkreśla, iż zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji plan ten obejmuje badanie rynku i analizę przyczyn, które doprowadziły do trudności przedsiębiorstwa, a także przewiduje się w nim rezygnację z działań, które po przeprowadzeniu restrukturyzacji nadal przynosiłyby straty pod względem strukturalnym. Jak wskazano w motywie 31, Słowenia przedstawiła szereg aktualizacji planu restrukturyzacji, w którym obecnie przewiduje się, że restrukturyzacja potrwa do 2015 r., oraz uwzględniła się kilka dodatkowych środków restrukturyzacyjnych w celu zapewnienia bardziej trwałej rentowności. Słowenia podkreśla także, że zaktualizowany plan restrukturyzacji zapewnia osiągnięcie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa do końca 2015 r. nawet w ramach scenariusza pesymistycznego ze stopą zwrotu z kapitału własnego w wysokości [...] % w 2014 r. i [...] % w 2015 r., wyższą od poziomów przyjętych przez Komisję w decyzji dotyczącej Air Malta ⁽¹²⁾.
- (52) Zdaniem Słowenii obniżenie zdolności (w postaci anulowania zaplanowanych usług) z [...] % i [...] % w sezonie zimowym i letnim, rezygnacja z przydziałów czasu na start lub lądowanie w niektórych portach lotniczych, w tym w koordynowanych (zatłoczonych) portach lotniczych, oraz sprzedaż przedsiębiorstwa AAT stanowią

⁽¹²⁾ Decyzja Komisji 2012/661/UE z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie pomocy państwa nr SA.33015 (2012/C), którą Malta planuje wdrożyć na rzecz Air Malta plc. (Dz.U. L 301 z 30.10.2012, s. 29).

właściwe i proporcjonalne **środki wyrównawcze**. Słowenia twierdzi także, że odwołane trasy były w rzeczywistości rentowne na podstawie tzw. „marży brutto” (dodatkowej marży C1.), którą Komisja przyjęła w sprawach dotyczących przedsiębiorstw Air Malta i Czech Airlines ⁽¹³⁾.

- (53) W odniesieniu do pomocy ograniczonej do minimum (**wkład własny**), zgodnie z powyższymi wyjaśnieniami, Słowenia twierdzi, że sprzedaż przedsiębiorstwa AAT nie wiąże się z pomocą państwa, a zatem przychody z tej sprzedaży w wysokości 14,7 mln EUR należy przyjąć jako wkład własny. Słowenia uważa również, że zamianę długu z tytułu kredytów bankowych na udziały w kapitale własnym należy uznać za wkład własny w odniesieniu do całej kwoty, tj. 19,7 mln EUR. Słowenia podała także wartości statków powietrznych zastawionych jako zabezpieczenie wspomnianych kredytów, wraz z odpowiednim sprawozdaniem przedsiębiorstwa AVAC ⁽¹⁴⁾, w którym przedstawiono wartości przedmiotowych statków powietrznych. Dodając do tego sprzedaż wielu aktywów [...], kwota wkładu własnego przekroczyłaby [50–54] % zgodnie ze zaktualizowanym planem restrukturyzacji.
- (54) Ponadto, jeżeli chodzi o **zasadę „pierwszy i ostatni raz”**, zdaniem Słowenii zasada ta była przestrzegana, ponieważ środki 1, 2, 3 i 5 poprzedzające środek 4 nie stanowiły pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstwa Adria.

6.2. Uwagi zainteresowanych stron

- (55) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja otrzymała jedynie uwagi od przedsiębiorstwa Ryanair, które popiera wstępne ustalenia Komisji, że środki będące przedmiotem postępowania wiązały się z pomocą i były niezgodne z rynkiem wewnętrznym.
- (56) Przedsiębiorstwo Ryanair twierdziło jednak, że ocena Komisji dotycząca testu prywatnego inwestora przedstawiona w decyzji o wszczęciu postępowania była niekompletna, ponieważ Komisja powinna była rozważyć, czy inwestor prywatny z góry optowałby za likwidacją przedsiębiorstwa Adria zamiast za zapewnieniem mu dodatkowego kapitału ⁽¹⁵⁾. Przedsiębiorstwo Ryanair twierdzi, że w swoich decyzjach o wszczęciu postępowania Komisja powinna była ocenić, czy likwidacja przedsiębiorstwa Adria była bardziej opłacalna dla państwa niż zapewnienie dodatkowych środków. Mimo że przedsiębiorstwo Ryanair uznało, iż nie posiada wystarczających informacji, aby wypowiadać się na temat planu restrukturyzacji, zgłosiło ono swoje wątpliwości co do możliwości przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa Adria.
- (57) Twierdziło ono także, że wszelka pomoc na rzecz przedsiębiorstwa Adria zaszkodziłaby pozycji przedsiębiorstwa Ryanair na rynku, ponieważ zniweczyłaby jego starania mające na celu rozwój na rynku i spowodowałyby utratę dochodów przedsiębiorstwa Ryanair.

6.3. Uwagi Słowenii dotyczące uwag zainteresowanych osób trzecich

- (58) Słowenia udzieliła szczegółowych odpowiedzi na argumenty podniesione przez przedsiębiorstwo Ryanair w przedstawionych przez nie uwagach. Słowenia przede wszystkim zauważyła, że nie tylko państwo uczestniczyło w zastrzykach kapitałowych na rzecz przedsiębiorstwa Adria, ale także inwestorzy prywatni oraz podmioty, których działań, według Słowenii, nie można przypisać państwu. Ponadto Słowenia uważa, że przedsiębiorstwo Ryanair błędnie zinterpretowało orzecznictwo, twierdząc, że państwo powinno opowiedzieć się za bankrutem zamiast za restrukturyzacją przedsiębiorstwa Adria i długoterminową rentownością. Według Słowenii test przeprowadzony przez przedsiębiorstwo Ryanair był wadliwy, ponieważ miałby zastosowanie wyłącznie do wierzycieli przedsiębiorstwa Adria, a nie do inwestorów: ponieważ Słowenia nie udzieliła temu przedsiębiorstwu żadnych kredytów, nie mogła domagać się jego likwidacji.
- (59) Słowenia zauważyła, że Komisja odniosła się do założenia planu restrukturyzacji przedsiębiorstwa Adria i podkreśliła, że wątpliwości przedsiębiorstwa Ryanair co do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa Adria są bezpodstawne. Ponadto Słowenia twierdziła, że rzekomy negatywny wpływ na pozycję rynkową przedsiębiorstwa Ryanair był nieuzasadniony.

7. OCENA ŚRODKÓW

- (60) W niniejszej decyzji na początku odniesiono się do kwestii, czy przedsiębiorstwo Adria jest przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji (sekcja 7.1). Następnie zbadano, czy oceniane środki stanowią pomoc państwa na rzecz przedsiębiorstwa Adria w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (sekcja 7.2) oraz czy taka pomoc, o ile istnieje, jest zgodna z prawem (sekcja 7.4) i rynkiem wewnętrznym (sekcja 7.5).

⁽¹³⁾ Decyzja Komisji 2013/151/UE z dnia 19 września 2012 r. w sprawie pomocy państwa SA.30908 (11/C) (ex N 176/10) wdrożonej przez Republikę Czeską na rzecz České aerolinie a. s. (ČSA – Czech Airlines – Plan restrukturyzacji) (Dz.U. L 92 z 3.4.2013, s. 16).

⁽¹⁴⁾ Sprawozdanie przedsiębiorstwa AVAC jest sprawozdaniem wydawanym okresowo przez przedsiębiorstwo Aircraft Value Analysis Company, które wycenia wartości statków powietrznych wszystkich marek i modeli.

⁽¹⁵⁾ Przedsiębiorstwo Ryanair odniosło się do sprawy C-405/11 P, Buczek Automotive, dotychczas nieopublikowanej, pkt 55–57.

7.1. Trudności przedsiębiorstwa Adria

- (61) Począwszy od 2008 r., sytuacja finansowa przedsiębiorstwa Adria stale się pogarszała, skutkując mniejszą sprzedażą, ujemnym EBT (zysk przed opodatkowaniem) i ujemnym kapitałem własnym. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze słoweńskie kluczowe parametry finansowe przedsiębiorstwa Adria w latach 2007–2011 były następujące:

Tabela 6

Kluczowe dane finansowe przedsiębiorstwa Adria w okresie od 2007 r. do czerwca 2011 r. (w mln EUR)

	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	czerwiec 2011 r.
Obrót	179,2	205,4	161,4	148,7	71,1
Zysk netto	0,4	- 3,2	- 14,0	- 63,1	- 2,2
EBT+DA	0,4 (*)	10,9	1,6	- 50,9	1,8
Kapitał zakładowy	6,8	6,8	7,7	9,4	9,4
Kapitał własny	41,8	32,5	29,3	- 35,4	- 35,9
Stosunek kapitału obcego do kapitału własnego	2,8	3,7	4,0	- 3,9	- 3,6
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	16,9	18,5	6,1	1,7	- 21,6 (**)

(*) EBT.

(**) Dane z grudnia 2011 r.

- (62) Przedsiębiorstwo Adria zamknęło rok obrotowy 2011 ze stratą w wysokości 12 mln EUR ⁽¹⁶⁾, natomiast w 2012 r. straty wyniosły 10,8 mln EUR ⁽¹⁷⁾. Wydaje się również, że w 2013 r. przedsiębiorstwo Adria ograniczyło straty do kwoty 3,1 mln EUR ⁽¹⁸⁾.
- (63) Punkt 10 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji stanowi, że spółkę uznaje się za znajdującą się w trudnej sytuacji, „jeżeli ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie poprzedzających 12 miesięcy”. Przepis ten odzwierciedla założenie, że spółka, która doświadcza bardzo dużej utraty swojego kapitału zakładowego, nie będzie w stanie powstrzymać strat, które prawie na pewno doprowadzą do jej zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej (jak określono w pkt 9 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (64) Zgodnie z decyzją o wszczęciu postępowania w okresie od 2007 r. do czerwca 2011 r. kapitał zakładowy nie został utracony, ale w istocie wzrósł. Komisja zauważa jednak, że kapitał własny przedsiębiorstwa był ujemny w latach 2010–2011. Jednocześnie przedsiębiorstwo nie przyjęło odpowiednich środków w celu rozwiązania problemów związanych ze spadkiem wartości kapitału własnego. We wcześniejszych sprawach ⁽¹⁹⁾ Komisja stwierdzała, że jeżeli wartość kapitału własnego przedsiębiorstwa jest ujemna, zakłada się *a priori*, że kryteria określone w pkt 10 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji są spełnione, co miałyby miejsce w przypadku przedsiębiorstwa Adria co najmniej od 2010 r. Sąd w niedawno wydanym wyroku ⁽²⁰⁾ stwierdził także, że spółkę z ujemnym kapitałem własnym można uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji.
- (65) Ponadto wydaje się również, że z największymi trudnościami przedsiębiorstwo Adria zmagало się pod koniec 2010 r. W prasie publikowanej w tamtym czasie wspomniano możliwość przejęcia zarządu przedsiębiorstwa Adria lub nawet ogłoszenia upadłości ⁽²¹⁾. Mogło to być postrzegane, przynajmniej w tamtym czasie, jako znak, że przedsiębiorstwo Adria spełniło kryteria w zakresie podlegania zbiorowej procedurze upadłościowej zgodnie z prawem krajowym Słowenii w rozumieniu pkt 10 lit. c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

⁽¹⁶⁾ Zob. roczne sprawozdanie przedsiębiorstwa Adria za 2011 r., dostępne na stronie internetowej: <http://www.adria.si/assets/Uploads/Annual-Report-2011-part-two-Financial-Report.pdf>

⁽¹⁷⁾ Zob. roczne sprawozdanie przedsiębiorstwa Adria za 2012 r., dostępne na stronie internetowej: <https://www.adria.si/assets/Letna-porocila/SLO/AA-Letno-porocilo-2012-V1.pdf>

⁽¹⁸⁾ Zob. na przykład <http://atwonline.com/finance-amp-data/adria-airways-narrows-net-loss-2013>

⁽¹⁹⁾ Decyzja Komisji w sprawie pomocy państwa C 38/2007 na rzecz Arbel Fauvet Rail, (Dz.U. L 238 z 5.9.2008, s. 27).

⁽²⁰⁾ Sprawy połączone T-102/07 Freistaat Sachsen przeciwko Komisji i T-120/07 MB Immobilien i MB System przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2010, s. II-585, pkt 95–106.

⁽²¹⁾ Zob. <http://www.rtvsllo.si/gospodarstvo/adria-airways-v-prostovoljno-poravnavo/246290> (w słoweńskiej wersji językowej) lub <http://www.bloomberg.com/news/2010-12-15/slovenia-s-adria-airways-may-file-for-bankruptcy-tvs-reports.html> (w angielskiej wersji językowej).

- (66) Ze wskazanych powyżej powodów, zgodnie z decyzją o wszczęciu postępowania, Komisja stwierdza, że przedsiębiorstwo Adria znajdowało się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 10 lit. a) lub pkt 10 lit. c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w latach 2010–2011, tj. w czasie gdy przyznano środki 3, 4 i 5.
- (67) Ponadto z tabeli 6 w motywie 61 wynika, że w latach 2010–2011 przedsiębiorstwo Adria można było uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, który stanowi, że przedsiębiorstwo można uznać za znajdujące się w trudnej sytuacji „gdy występują typowe oznaki, takie jak rosnące straty, malejący obrót, zwiększanie się zapasów, nadwyżki produkcji, zmniejszający się przepływ środków finansowych, rosnące zadłużenie, rosnące kwoty odsetek i zmniejszająca się lub zerowa wartość aktywów netto”.
- (68) Komisja jest jednak zdania, że w latach 2007–2009 przedsiębiorstwo Adria nie wykazywało typowych oznak wskazujących na to, że znajduje się w trudnej sytuacji, określonych w pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji. W odniesieniu do 2008 r. przedsiębiorstwo Adria po raz pierwszy odnotowało straty w wysokości 3,2 mln EUR w omawianym okresie. Jak słusznie zauważa Słowenia, w 2008 r. przychody i przepływy pieniężne przedsiębiorstwa Adria zwiększyły się w porównaniu z poprzednim rokiem (odpowiednio z kwoty 179,2 mln EUR na 205,4 mln EUR i z kwoty 16,9 mln EUR na 18,5 mln EUR). Ponadto jego kapitał zakładowy pozostawał na stabilnym poziomie 6,8 mln EUR.
- (69) Komisja zauważa również, że w latach 2008–2009 przedsiębiorstwo Adria odnotowało EBT netto w wysokości 3,2 mln EUR i 14 mln EUR. W tych samych latach, z wyłączeniem amortyzacji, wynik ekonomiczny przedsiębiorstwa był dodatni, osiągając EBT+DA w wysokości odpowiednio 10,9 mln EUR i 1,6 mln EUR (zob. tabela 6 w motywie 61). Począwszy od 2010 r., EBT+DA przedsiębiorstwa Adria były ujemne. Ze uwagi na fakt, że środek 2 zatwierdzono w styczniu 2009 r., a akcje zostały całkowicie subskrybowane w lipcu 2009 r., Komisja nie może stwierdzić z całą pewnością, iż w tamtym czasie ujemne wyniki dały się zaobserwować jako łatwo zauważalna tendencja, pozwalająca stwierdzić, że przedsiębiorstwo Adria znajdowało się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (70) W związku z tym Komisja jest zdania, że przedsiębiorstwo Adria nie kwalifikowało się jako przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w latach 2007–2009, tj. gdy zapewniono środki 1 i 2.

7.2. Istnienie pomocy państwa

- (71) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu WE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (72) Aby stwierdzić, czy przyznano pomocy państwa, Komisja musi ocenić, czy łączne kryteria określone w art. 107 ust. 1 TFUE (tj. przekazanie zasobów państwowych, selektywna korzyść, potencjalne zakłócenie konkurencji i wpływ na handel wewnątrzunijny) zostały spełnione w odniesieniu do każdego z pięciu ocenianych środków.

7.2.1. Środki 1 i 2: podwyższenie kapitału w 2007 r. i 2009 r.

- (73) W pierwszej kolejności Komisja przeanalizuje, czy środki 1 i 2 przyniosły przedsiębiorstwu Adria selektywną nienależną korzyść.
- (74) W odniesieniu do tej kwestii w swojej decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że cena, jaką fundusz KAD zapłacił za akcje, była niższa niż wartość określona w dwóch sprawozdaniach z wyceny. Fundusz KAD nabył nowe akcje przedsiębiorstwa Adria w lutym 2007 r. po cenie 27 EUR za akcję, czyli poniżej wartości określonej w sprawozdaniu z wyceny, wynoszącej [...] EUR za akcję na dzień [...] (zob. motyw 15). W styczniu 2009 r. fundusz KAD nabył akcje po cenie 22 EUR za akcję, czyli poniżej wartości określonej w sprawozdaniu z wyceny, wynoszącej [...] EUR za akcję na dzień [...] (zob. motyw 18). Komisja wyraziła jednak wątpliwości co do wiarygodności tych sprawozdań m.in. z uwagi na znaczny odstęp czasowy między momentem podwyższenia kapitału (odpowiednio w lutym 2007 r. i w styczniu 2009 r.) a momentem przeprowadzenia wyceny akcji przedsiębiorstwa (odpowiednio w [...] i [...]).
- (75) Komisja dokonała oceny danych i dowodów przedstawionych przez Słowenię dotyczących przedmiotowych sprawozdań po wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego. Jeżeli chodzi o środek 1, Słowenia wyjaśniła, że dane, na podstawie których sporządzono sprawozdanie, pochodzą z dnia 30 września 2006 r. i były to najnowsze dostępne dane w czasie, gdy rzeczoznawca przygotowywał sprawozdanie. Jeżeli chodzi o środek 2, z dostępnych informacji wynika, że sprawozdanie z wyceny zlecono w tym samym czasie, gdy zgromadzenie ogólne przedsiębiorstwa Adria podjęło decyzję o przeprowadzeniu podwyższenia kapitału. Ponadto Komisja nie ma powodu, aby sądzić, że rzeczoznawca (P&S Capital) nie działał w sposób całkowicie niezależny.

- (76) Co więcej, chociaż prawdą jest, że między momentem wyceny akcji przedsiębiorstwa a momentem podwyższenia kapitału wystąpił odstęp czasowy o długości [...] miesięcy, Komisja nie znalazła żadnych dowodów potwierdzających faktyczny wpływ tego odstępu na szacunkową wartość akcji przedsiębiorstwa Adria.
- (77) Komisja zauważyła, że metoda wyceny zastosowana w sprawozdaniach (bieżąca wartość netto oczekiwanych wolnych przepływów pieniężnych⁽²²⁾) jest powszechnie akceptowana w przypadku przejęć. Ponadto ze szczegółowej analizy sprawozdań wynika, że wykorzystane w nich wzory były odpowiednie do celów wyceny i zostały właściwie zastosowane, a także iż założenia i prognozy dotyczące wzrostu obrotów i rentowności wydawały się realistyczne. W szczególności w sprawozdaniu z wyceny dotyczącym zastrzyku kapitałowego w 2007 r. (środek 1) prognozowana średnia stopa wzrostu przychodów i rentowności mieści się zakresie stopy zaobserwowanej w przeszłości. W sprawozdaniu z wyceny dotyczącym zastrzyku kapitałowego w 2009 r. (środek 2) prognozowana średnia stopa wzrostu przychodów i rentowności jest niższa niż stopa zaobserwowana w przeszłości, ze względu na: a) wysoki wzrost gospodarczy w 2008 r. będący głównie wynikiem prezydencji słoweńskiej UE; b) powolny światowy wzrost gospodarczy; oraz c) napiętą sytuację na rynkach finansowych. Pozostałe założenia przyjęte w sprawozdaniach także wydają się realistyczne. Ponadto Komisja zauważa, że fundusz KAD był większościowym akcjonariuszem przedsiębiorstwa Adria już przed podwyższeniami kapitału⁽²³⁾ oraz że podwyższenia kapitału miały na celu sfinansowanie bieżących (i oplatanych) inwestycji funduszu KAD.
- (78) Na podstawie powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że można uznać, iż podwyższenia kapitału w 2007 r. i w 2009 r. są zgodne z zasadami rynkowymi i nie wiążą się z nienależną korzyścią dla przedsiębiorstwa Adria.
- (79) W związku z tym Komisja uznaje, że środki 1 i 2 stanowiły inwestycje, jakie w podobnych okolicznościach przeprowadziłby inwestor prywatny⁽²⁴⁾, a zatem wyklucza istnienie pomocy państwa, bez konieczności przeprowadzania dalszej oceny dotyczącej spełnienia pozostałych łącznych warunków określonych w art. 107 ust. 1 TFUE.

7.2.2. Środek 3: podwyższenie kapitału w 2010 r.

- (80) Jak wskazano w motywie 73, jednym z warunków koniecznych do stwierdzenia istnienia pomocy państwa jest ustalenie, że środek przynosi beneficjentowi nienależną selektywną korzyść. W dalszej części Komisja oceni, czy warunek ten został spełniony w odniesieniu do środka 3.
- (81) W swojej decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że cena 12 EUR za akcję, którą przedsiębiorstwo PDP i prywatne agencje turystyczne zapłaciły za akcje przedsiębiorstwa Adria, była niższa od ceny [...] EUR za akcję określonej w sprawozdaniu z wyceny. Jeżeli chodzi o środki 1 i 2, Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące wiarygodności wspomnianego sprawozdania, głównie z uwagi na znaczny odstęp czasowy o długości [...] miesięcy między momentem podwyższenia kapitału (wrzesień 2010 r.) a momentem przeprowadzenia wyceny akcji w sprawozdaniu ([...]).
- (82) Informacje przedłożone przez władze słoweńskie w pewnym stopniu przyczyniają się do zmniejszenia wątpliwości Komisji w tej kwestii. Niezależnie od tego Komisja przypomina jednak, że na podstawie tych samych informacji i wyceny, udział dwóch prywatnych agencji turystycznych (Kompas d.d. i Palma d.o.o.) w podwyższeniu kapitału w 2010 r. wynosił 20 %, natomiast przedsiębiorstwo PDP wniosło pozostałe 80 % kapitału. Prywatne agencje turystyczne i przedsiębiorstwo PDP uczestniczyły we wspomnianym podwyższeniu kapitału na tych samych warunkach i subskrybowały akcje w tym samym terminie. Ponadto zarówno udział inwestorów prywatnych, jak i wkład przedsiębiorstwa PDP miały formę zastrzyków pieniężnych. W swojej decyzji o wszczęciu postępowania Komisja podkreśliła, że udział inwestorów prywatnych na poziomie 20 % co do zasady można uznać za znak, iż dana inwestycja zyskała poparcie rynku, chociaż operację tę rozpatrywano w szerszym kontekście sytuacji przedsiębiorstwa Adria w tamtym czasie oraz z uwagi na fakt, że środek 3 stanowił trzecie podwyższenie kapitału w okresie około 3,5 roku.
- (83) Komisja w pierwszej kolejności zauważyła, że Słowenia przedstawiła dowody wskazujące, iż agencje Kompas d.d. i Palma d.o.o. są przedsiębiorstwami całkowicie prywatnymi, nad którymi państwo nie miało żadnej kontroli ani na które nie miało wpływu. Ponadto jak wskazano w motywie 79, środki 1 i 2 nie stanowiły pomocy państwa. Na tej podstawie wydaje się, że decyzji inwestycyjnych, które podjąłby inwestor prywatny, nie można postrzegać jako mających wpływ na decyzje prywatnych agencji turystycznych dotyczące zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria. Komisja zauważyła także, że prywatne agencje turystyczne subskrybowały akcje przedsiębiorstwa Adria w tym samym terminie co przedsiębiorstwo PDP, zapłaciły tę samą cenę, ich inwestycje prowadzone były na tych samych warunkach, a podwyższenia kapitału dokonane przez przedsiębiorstwo PDP i prywatne agencje turystyczne miały formę zastrzyków pieniężnych.

⁽²²⁾ Oczekiwany wolny przepływ pieniężny oznacza środki pieniężne pozostałe po uregulowaniu wszystkich wydatków przedsiębiorstwa, tj. środki pieniężne pozostawione do dyspozycji akcjonariuszy przedsiębiorstwa.

⁽²³⁾ Przed zastrzykami kapitałowymi w 2007 r. i 2009 r. fundusz KAD posiadał odpowiednio 55 % i 77,3 % akcji przedsiębiorstwa Adria (zob. tabele 1 i 2).

⁽²⁴⁾ Sprawa T-296/97 Alitalia – Linee aeree italiane SpA przeciwko Komisji, Rec. 2000, s. II-3871, pkt 81.

- (84) W każdym przypadku, nawet jeżeli Komisja dojdzie do wniosku, że udział przedsiębiorstwa PDP wiąże się z zasobami państwowymi i można go przypisać państwu (zob. w tym kontekście motyw 89–91), udziału inwestorów prywatnych w wysokości 20 % nie można uznać za nieistotny w porównaniu z interwencją publiczną w rozumieniu utrwalonego orzecznictwa⁽²⁵⁾. Ponadto, mając na uwadze powyższe, Komisja nie może stwierdzić, że postępowanie przedsiębiorstwa PDP miało w istocie wpływ na decyzję prywatnych agencji turystycznych dotyczącą inwestycji w przedsiębiorstwo Adria. Fakt, że przedsiębiorstwo Adria uznano za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w 2010 r. (zob. sekcja 7.1), nie zmienia tego wniosku.
- (85) Ponadto z dowodów przedstawionych przez Słowenię nie wynika, że prywatne agencje turystyczne miały inne motywy zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria niż nastawienie na zysk. W związku z tym Komisja zwraca uwagę na sprawozdanie przedstawione przez Słowenię dotyczące strategicznych kierunków polityki przedsiębiorstwa Adria w latach 2009–2014 – które najwyraźniej było dostępne dla inwestorów w momencie podejmowania przez nich decyzji inwestycyjnej – zgodnie z którym spodziewano się, że przedsiębiorstwo Adria odnotuje zyski w latach 2010–2014, dzięki zastosowaniu zastrzyku kapitałowego w wysokości około 2,5 mln EUR oraz wdrożeniu przez przedsiębiorstwo Adria pewnych środków, w tym wyższego średniego dochodu na pasażera i obniżenia kosztów. Przedmiotowe sprawozdanie można postrzegać jako dodatkowe potwierdzenie, że prywatne agencje turystyczne były w istocie przekonane o rentowności swoich inwestycji.
- (86) W związku z tym Komisja jest zdania, że decyzję prywatnych agencji turystycznych dotyczącą zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria podjęto na zasadzie równorzędności z decyzją przedsiębiorstwa PDP oraz, że ich inwestycje były znaczące. Ponadto Komisja nie ma powodów, aby wątpić, że prywatne agencje turystyczne podjęły decyzję o zainwestowaniu w przedsiębiorstwo Adria z powodów innych niż nastawienie na zysk. Na tej podstawie Komisja uznaje, że środek 3 nie wiązał się z nienależną korzyścią dla przedsiębiorstwa Adria, a zatem wyklucza ona istnienie pomocy państwa, bez konieczności przeprowadzenia dodatkowej oceny dotyczącej spełnienia pozostałych łącznych warunków określonych w art. 107 ust. 1 TFUE.

7.2.3. Środek 4: podwyższenie kapitału w 2011 r.

- (87) Dnia 30 września 2011 r. Słowenia subskrybowała w gotówce 70 % (49,5 mln EUR) podwyższenia kapitału przedsiębiorstwa Adria w 2011 r. Słowenia zainwestowała pieniądze za pośrednictwem słoweńskiej agencji AUKN. Ponadto przedsiębiorstwo PDP subskrybowało w gotówce dodatkowo 1 % (0,5 mln EUR). Pozostała część podwyższenia kapitału (tj. 19,7 mln EUR) miała postać zamiany długu na udziały w kapitale własnym dokonanej przez kilka banków: 20 % przez NLB, 5 % przez Abanka Vipa d.d., 2 % przez Unicredit Bank of Slovenia d.d. i 2 % przez Hypo Alpe-Adria Bank d.d.
- (88) Agencja AUKN została ustanowiona na mocy ustawy Republiki Słowenii w sprawie ładu korporacyjnego w zakresie inwestycji kapitałowych⁽²⁶⁾, jej zarząd został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe, była bezpośrednim użytkownikiem budżetu Republiki Słowenii i zatrudniała pracowników sektora publicznego⁽²⁷⁾. W związku z tym jasne jest, że działania agencji AUKN zostały przypisane państwu oraz że wiązały się z zasobami państwowymi, które ponadto nie są kwestionowane przez Słowenię. Jako dodatkowy element Komisja zwraca uwagę na komunikat prasowy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Słowenii z dnia 23 czerwca 2011 r.: „Na dzisiejszym posiedzeniu rząd [...] postanowił, że [agencja AUKN] przekaze kwotę 49,5 mln EUR na rzecz kapitału własnego przedsiębiorstwa Adria Airways, d. d., a spółka akcyjna [PDP] zapłaci 500 000 EUR [...]. Ze swoim aktywnym zaangażowaniem w ten proces Republika Słowenii będzie także chciała w przyszłości zrealizować swoje interesy w dziedzinie regularnych połączeń lotniczych oferowanych przez przewoźnika z siedzibą w Słowenii”⁽²⁸⁾.
- (89) W odniesieniu do przedsiębiorstwa PDP Komisja uważa, że istnieje szereg wskaźników w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Stardust Marine⁽²⁹⁾, które pozwalają stwierdzić, że przedsiębiorstwo PDP ustanowiono w celu zrealizowania polityki zatwierdzonej przez organy publiczne Słowenii oraz uważa, że decyzję przedsiębiorstwa dotyczącą inwestowania w środek 4 można przypisać państwu i wiąże się ona z zasobami państwowymi. W pierwszej kolejności Komisja zauważa, że państwo słoweńskie pośrednio posiada 100 % akcji przedsiębiorstwa PDP (w ramach funduszy KAD, SOD i DSU). W tym kontekście Komisja przypomina swoją decyzję w sprawie ELAN⁽³⁰⁾, w której stwierdziła, że działania funduszu KAD i DSU, dwóch właścicieli przedsiębiorstwa PDP, można przypisać państwu. Ponadto państwo posiada całkowitą liczbę głosów w Komitecie Akcjonariuszy, który z kolei powołuje Radę Dyrektorów przedsiębiorstwa. Zgodnie z art. 19 statutu spółki PDP, Rada Dyrektorów musi zezwolić na zakup papierów wartościowych, gdy wartość transakcji przekroczy kwotę 500 000 EUR.

⁽²⁵⁾ Sprawa T-358/94 Air France przeciwko Komisji, Rec. 1996, s. II-2109, pkt 148–149.

⁽²⁶⁾ Wydaje się, że agencja AUKN przestała istnieć i została zastąpiona przez fundusz SOD.

⁽²⁷⁾ Zob. roczne sprawozdanie agencji AUKN za 2011 r., dostępne na stronie internetowej: http://www.so-druzba.si/doc/ENG-News/Archive/Annual_report_2011.pdf.

⁽²⁸⁾ Dostępny na stronie internetowej: http://www.nekdanji-pv.gov.si/2008-2012/nc/en/press_centre/news/article/252/5487/.

⁽²⁹⁾ Zob. przypis 8.

⁽³⁰⁾ Decyzja Komisji 2014/273/UE z dnia 19 września 2012 r. w sprawie środków na rzecz ELAN d.o.o. SA.26379 (C 13/10) (ex NN 17/10) wdrożonych przez Słowenię (Dz.U. L 144 z 15.5.2014, s. 1).

- (90) Komisja przypomina także, zgodnie ze swoją decyzją o wszczęciu postępowania, oświadczenie byłego ministra finansów Słowenii z końca jego kadencji z dnia 28 października 2011 r. (tj. po zastosowaniu środka 4): „Wraz z ustanowieniem specjalnej spółki restrukturyzacyjnej (PDP) zapewniłmy słoweńskim przedsiębiorstwom nowe źródła finansowania, *know-how* i wiedzę fachową oparte na dobrych praktykach z zakresu restrukturyzacji przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa Adria Airways i Unior to zdecydowanie najbardziej spektakularne sukcesy”⁽³¹⁾. Oświadczenie to można pośrednio uznać za dowód świadczący o przypisaniu działania państwu w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Stardust Marine. Argumenty przedstawione przez Słowenię, zgodnie z którymi wspomniane oświadczenie należy rozpatrywać w kontekście politycznym, a mianowicie końca kadencji ministra finansów, jako „śmiała i wystarczająco proste [oświadczenie], aby je skutecznie przekazać za pośrednictwem mediów”, nie wydają się przekonywujące. Ponadto Komisja dodaje, jako dodatkowy dowód pośredni, komunikat prasowy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Słowenii z dnia 23 czerwca 2011 r. (zob. motyw 88), z którego wynika, że rząd Słowenii postanowił, iż przedsiębiorstwo PDP przekaże kwotę 0,5 mln EUR na rzecz podwyższenia kapitału w 2011 r.
- (91) W związku z powyższym Komisja jest zdania, że wkład przedsiębiorstwa PDP w podwyższenie kapitału w 2010 r. wiązał się z zasobami państwowymi oraz, że działania tego przedsiębiorstwa można przypisać państwu.
- (92) W odniesieniu do banków Komisja zauważa, zgodnie ze swoją decyzją o wszczęciu postępowania, że Abanka Vipava d.d., Unicredit Bank of Slovenia d.d. i Hypo Alpe-Adria Bank d.d. są podmiotami wyłącznie prywatnymi. W odniesieniu do NLB w momencie wprowadzenia środka 4 państwo posiadało większość udziałów w banku bezpośrednio (45,62 % akcji) lub pośrednio w ramach funduszu SOD (4,07 %) i KAD (4,03 %) (32), a bank KBC był jedynym innym znaczącym akcjonariuszem (25 %). Większość udziałowa państwa w banku NLB, która przekłada się na większość głosów w zarządzie i radzie nadzorczej, świadczy o możliwości przypisania środków państwu. Na podstawie statutu spółki NLB nie można jednak z całą pewnością stwierdzić, że decyzja banku w sprawie zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria była przypisana państwu. Ponadto Komisja na podstawie struktury zarządzania banku NLB nie stwierdziła żadnych zakłóceń po stronie organów publicznych. Komisja nie znalazła żadnych dowodów pośrednich w tym zakresie w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Stardust Marine. Z powodów przedstawionych powyżej Komisja uważa, że decyzji banku NLB w sprawie udziału w środku 4 nie można przypisać Słowenii.
- (93) Po wyjaśnieniu, że działania agencji AUKN i przedsiębiorstwa PDP można przypisać państwu, Komisja musi ocenić, czy przedmiotowe działania nie przyniosły selektywnej nienależnej korzyści przedsiębiorstwu Adria.
- (94) Słowenia twierdziła najpierw, że decyzja banków w sprawie zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria towarzyszyła decyzji państwa, która jako taka wykluczałaby istnienie korzyści.
- (95) Komisja w pierwszej kolejności przypomina swój wniosek, zgodnie z którym przedsiębiorstwo Adria było przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji w 2011 r., w momencie przyznania środka 4 (zob. motyw 66).
- (96) Ponadto Komisja zauważa, że udział banków w zastrzyku kapitałowym w 2011 r. miał formę zamiany na kapitał własny 26 % ich dotychczasowych roszczeń wobec przedsiębiorstwa Adria. Z drugiej strony państwo i przedsiębiorstwo PDP dokonało zastrzyków pieniężnych. Słowenia twierdzi, że z łącznej kwoty 19,7 mln EUR zamienionej na kapitał własny, kwota [10–20] mln EUR odpowiadałaby zastrzykowi pieniężnemu, ponieważ część tych kredytów została w pełni zabezpieczona. Według Słowenii banki podjęłyby nowe ryzyko związane z zamianą, którą można postrzegać jako równoznaczną z zastrzykiem nowych środków finansowych w wysokości [10–20] mln EUR.
- (97) Komisja oceniła informacje przekazane przez Słowenię i stwierdza, że w istocie kwota [10–20] mln EUR z 19,7 mln EUR, zamieniona na kapitał własny, była w pełni i odpowiednio zabezpieczona zastawem na statkach powietrznych, będących własnością przedsiębiorstwa Adria. Aby ustalić wartość tych statków powietrznych, przedsiębiorstwo Adria powołało się na sprawozdanie „Odniesienia dotyczące wartości statków powietrznych” opublikowane w kwietniu 2011 r. przez niezależne przedsiębiorstwo Aircraft Value Analysis Company („AVAC”). W danym sprawozdaniu określono aktualne i przyszłe wartości i czynsz leasingowy wielu rodzajów statków, z wysokimi i niskimi wartościami granicznymi. Aby ocenić zastaw na statkach powietrznych jako zabezpieczenie, zastosowano wartości znacznie niższe niż najwyższa wartość określona przez przedsiębiorstwo AVAC. Komisja jest zdania, że sprawozdanie stanowi solidną podstawę, umożliwiającą ustalenie wartości statków powietrznych, ze względu na niezależny charakter przedsiębiorstwa AVAC i jego szerokie wykorzystanie w danym sektorze.

(31) Zob. przemówienie byłego ministra finansów Słowenii (dr Franca Križaniča) z końca jego kadencji z dnia 28 października 2011 r. przekazane na strony internetowe słoweńskiego Ministerstwa Finansów: http://www.mf.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/3/1054/8a67f745b4/ (w słoweńskiej wersji językowej).

(32) Ponadto 2,53 % akcji banku NLB było w posiadaniu przedsiębiorstwa Zavarovalnica Triglav d.d., które z kolei stanowiło własność państwa w 62,54 % w ramach funduszy KAD, SOD i SPLZ.

- (98) Kwota [0–10] mln EUR długu zamienionego na kapitał własny nie została jednak w pełni zabezpieczona. W tej części Komisja nie może stwierdzić, że zamiana była równoważna z zastrzykiem pieniężnym i że banki podjęły nowe ryzyko. Ponadto warunki pozostałego zadłużenia uległy poprawie, a ogólny poziom ryzyka znacznie się zmniejszył, biorąc pod uwagę, że niespłacona (niezamieniona) część długu pozostała na tym samym poziomie zabezpieczenia co przed zamianą. Ogólne ryzyko zostało dodatkowo zmniejszone w związku z faktem, że jako warunek konieczny zamiany długu na udziały w kapitale własnym przedsiębiorstwo Adria musiało [...]. Ponadto w niektórych przypadkach warunki niespłaconego długu (stopa procentowa, harmonogram spłat itp.) [...].
- (99) Z drugiej strony, Słowenia podjęła pełne ryzyko w wysokości co najmniej 49,5 mln EUR, ponieważ stała się akcjonariuszem przedsiębiorstwa Adria dopiero po zastrzyku kapitałowym w 2011 r. Banki podjęły nowe ryzyko, ale nie na tym samym poziomie co Słowenia, zważywszy, że uważały, iż ich pozycja uległa poprawie w wyniku zamiany długu. Na tej podstawie wydaje się, że kiedy banki zdecydowały się zainwestować w przedsiębiorstwo Adria ich pozycja nie była porównywalna z pozycją państwa.
- (100) Ponadto nie można wykluczyć, że na decyzję banków w sprawie zainwestowania w przedsiębiorstwo Adria miało wpływ zachowanie państwa. W sprawozdaniu rocznym przedsiębiorstwa Adria za 2011 r. zauważa się, że „rząd [...] Słowenii jasno sformułował swoją opinię dnia 20 stycznia 2011 r. i zajął stanowisko w sprawie znaczenia przedsiębiorstwa Adria Airways jako krajowego przewoźnika lotniczego dla gospodarki Słowenii, jej obywateli i gości zagranicznych. W swojej decyzji rząd przedstawił plan dla przedsiębiorstwa Adria Airways, umożliwiający mu pozostanie krajowym przewoźnikiem lotniczym Słowenii [...]”. Wspomniana decyzja, podjęta na długo przed przyjęciem planu restrukturyzacji we wrześniu 2011 r., mogła ułatwić bankom podjęcie decyzji o dokonaniu inwestycji, z uwagi na fakt, że państwo wyraziło już duże zainteresowanie wsparciem przedsiębiorstwa Adria ⁽³³⁾.
- (101) Na podstawie powyższych argumentów Komisja wyklucza argumenty Słowenii, że państwo i banki inwestowały na zasadzie równorzędności.
- (102) Komisja musi jednak zbadać, czy inwestycja Słowenii w przedsiębiorstwo Adria byłaby zgodna z zasadami rynkowymi. Słowenia twierdzi, że zdecydowała się uczestniczyć w środku 4 na podstawie planu restrukturyzacji z września 2011 r., co należy uznać za zgodne z testem prywatnego inwestora.
- (103) Komisja wstępnie zauważa, że w przeciwieństwie do poprzednich przypadków podwyższenia kapitału, w związku z podwyższeniem kapitału w 2011 r. nie sporządzono sprawozdania z wyceny. Ponadto zgodnie z orzecznictwem inwestor prywatny rozważający dokapitalizowanie przedsiębiorstwa z dużym zadłużeniem wymagałby sporządzenia planu restrukturyzacji, umożliwiającego przedsiębiorstwu odzyskanie rentowności ⁽³⁴⁾. W omawianym przypadku władze słoweńskie twierdzą, że zdecydowały się uczestniczyć w podwyższeniu kapitału w 2011 r. na podstawie planu restrukturyzacji z września 2011 r.
- (104) Komisja stwierdziła już jednak, że przedsiębiorstwo Adria znajdowało się w trudnej sytuacji w 2011 r. (zob. motyw 66). To samo w sobie sprawia, że jest mało prawdopodobne, aby państwo mogło oczekiwać od przedsiębiorstwa Adria osiągnięcia normalnej stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału w rozsądnym czasie. Ponadto Komisja podtrzymuje swoje opinie przedstawione w decyzji o wszczęciu postępowania, zgodnie z którymi planu restrukturyzacji nie można uznać za wystarczający, aby uzasadnić, że podwyższenie kapitału w 2011 r. jest zgodne z testem prywatnego inwestora. Po pierwsze w planie restrukturyzacji (w jego pierwotnej wersji z września 2011 r.) przewiduje się osiągnięcie rentowności w 2013 r. z bardzo niską marżą zysku (EBT) (w realistycznym scenariuszu przewiduje się marżę zysku w wysokości [...] % w 2013 r., [...] % w 2014 r. i [...] % w 2015 r.). Na niewystarczający zwrot dla akcjonariuszy wskazuje również fakt, że w planie przewidziano szczególnie niskie poziomy kapitału własnego w tym samym okresie, w zakresie od [...] EUR w 2011 r. do [...] EUR w 2015 r. Oznaczałoby to, że kapitał w wysokości 69,7 mln EUR wprowadzony we wrześniu 2011 r. został znacznie zmniejszony w okresie restrukturyzacji, a więc nie przyniesie żadnego rzeczywistego zwrotu.
- (105) Słowenia przedstawiła szereg sprawozdań okresowych sporządzonych przez przedsiębiorstwa Airconomy i Adria w okresie od kwietnia do września 2011 r. (tj. przed sporządzeniem planu restrukturyzacji z września 2011 r.), które miały zawierać brakujące w planie restrukturyzacji dane liczbowe, a które najwyraźniej zostały przekazane wszystkim akcjonariuszom przedsiębiorstwa Adria w tym samym czasie co państwu. Komisja zauważa jednak, że sprawozdania okresowe dotyczą lat 2011–2012, natomiast plan restrukturyzacji zawierał prognozy do 2015 r. [...]. Na tej podstawie Komisja jest zdania, że sprawozdania okresowe nie dostarczyły niezbędnych brakujących informacji, aby plan restrukturyzacji mógł spełnić test prywatnego inwestora.

⁽³³⁾ Zob. decyzja Komisji 2006/621/WE z dnia 2 sierpnia 2004 r. dotycząca pomocy państwa wdrożonej przez Francję na rzecz France Télécom (sprawa C13a/2003) (Dz.U. L 257 z 20.9.2006, s. 11) pkt 227 i opinia rzecznika generalnego Geelhoed, sprawy połączone C-328/99 i C-399/00 Włochy przeciwko Komisji i SIM 2 Multimedia SpA przeciwko Komisji (Seleco), Rec. 2003, s. I-4035, pkt 53: „można zatem założyć, że przedmiotowi inwestorzy prywatni byli gotowi [zapewnić kapitał na rzecz beneficjenta] jedynie po przyjęciu przez rząd nowych środków wsparcia. Nie ma znaczenia, w jakim stopniu inwestorzy prywatni byli przygotowani do wzięcia udziału – chodzi raczej o to, co zrobiliby inwestor prywatny, gdyby [...] [podmioty publiczne] nie były przygotowane do wprowadzenia nowego kapitału”.

⁽³⁴⁾ Sprawy połączone T-126/96 i C-127/96, BFM i EFIM przeciwko Komisji, Rec. 1998, s. II-3437, pkt 82–86.

- (106) Na podstawie powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że podwyższenie kapitału w 2011 r. przyniosło przedsiębiorstwu Adria nienależną korzyść. Korzyść ta miała charakter selektywny, ze względu na fakt, że jej jedynym beneficjentem było przedsiębiorstwo Adria.
- (107) Ponadto Komisja musi rozważyć, czy istniało prawdopodobieństwo, aby środek 4 zakłócił konkurencję i wpłynął na wymianę handlową między państwami członkowskimi, dając temu przedsiębiorstwu przewagę nad konkurentami, którzy nie otrzymują wsparcia ze środków publicznych. Wydaje się oczywiste, że środek 4 mógł wpłynąć na wewnątrzunijny handel i konkurencję, ponieważ przedsiębiorstwo Adria konkuruje z innymi przedsiębiorstwami lotniczymi w UE, w szczególności od momentu wejścia w życie postanowień trzeciego etapu liberalizacji transportu lotniczego („trzeciego pakietu”) w dniu 1 stycznia 1993 r. Ponadto w przypadku stosunkowo krótkich tras podróży na terenie UE, podróże lotnicze konkurują z transportem drogowym i kolejowym, a zatem środek może także wpłynąć na przewoźników drogowych i kolejowych.
- (108) Środek 4 umożliwia zatem przedsiębiorstwu Adria kontynuowanie działalności tak, że w przeciwieństwie do innych konkurentów nie musi ono borykać się z konsekwencjami wynikającymi zwykle ze złych wyników finansowych.
- (109) Na podstawie przedstawionych powyżej argumentów Komisja stwierdza, że środek 4 obejmuje pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE względem przedsiębiorstwa Adria.

7.2.4. Środek 5: sprzedaż przedsiębiorstwa AAT w latach 2010–2011

- (110) W swojej decyzji o wszczęciu postępowania z przyczyn przedstawionych w motywach 41 i 42 Komisja doszła do wstępnego wniosku, że nabycie akcji przedsiębiorstwa AAT przez przedsiębiorstwo PDP i Aerodrom Ljubljana przyniosło nienależną korzyść przedsiębiorstwu Adria.
- (111) Z uwagi na różny charakter wkładów przedsiębiorstwa PDP i Aerodrom Ljubljana (środki pieniężne a zamiana długu na udziały w kapitale własnym) oraz w związku z uzasadnieniem dotyczącym środka 4 (zob. motywy 94–101) Komisja stwierdza, że linię argumentacji opartą na zasadzie równorzędności można odpowiednio wykluczyć w przypadku środka 5.
- (112) Komisja musi jednak ocenić, czy decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw PDP i Aerodrom Ljubljana były ekonomicznie uzasadnione, a mianowicie, czy rozważny podmiot w gospodarce rynkowej w podobnych okolicznościach postąpiłby w taki sam sposób. W związku z tym Komisja zauważa w pierwszej kolejności, że łączna cena zapłacona przez przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana i PDP, tj. 14,7 mln EUR, mieściła się w zakresie wartości ustalonym w sprawozdaniu z wyceny sporządzonym przez przedsiębiorstwo AAT. Komisja wyraziła jednak wątpliwości co do sprawozdania z wyceny, twierdząc, że powinna była ocenić wartość przedsiębiorstwa AAT (w tym czasie spółka zajmująca się konserwacją przedsiębiorstwa Adria znana była jako SVL) jako jednostki samodzielnej, odrzucając synergii wewnątrzgrupowe. Komisja zauważyła także, że wystąpił znaczny odstęp czasowy między momentem wyceny przedsiębiorstwa AAT/SVL ([...]) a sprzedażą przedsiębiorstwa AAT (od listopada 2010 r. do marca 2011 r.).
- (113) Komisja musi najpierw zwrócić uwagę na fakt, że sprawozdanie z wyceny zostało sporządzone przez niezależnego eksperta (KPMG) i nie ma powodów, aby sądzić, że ekspert nie wykonał tego zadania w sposób niezależny. Jeżeli chodzi o odstęp czasowy między momentem wyceny a sprzedażą akcji, Słowenia wyjaśniła, że sprawozdanie z wyceny sporządzono na podstawie sytuacji finansowej przedsiębiorstwa Adria na dzień 31 grudnia 2009 r., tj. na najnowszych danych poddanych audytowi zewnętrznemu. Komisja zauważa, że środek 5 po raz pierwszy wdrożono w listopadzie 2010 r., tj. krócej niż rok od daty ustalenia wartości przedsiębiorstwa AAT zgodnie ze sprawozdaniem z wyceny. Ponadto, mimo że w sprawozdaniu z wyceny dotyczącym przedsiębiorstwa AAT uwzględnia się negatywne prognozy dla przedsiębiorstwa Adria, Komisja oceniła szczegółowo usługi w zakresie serwisowania, napraw i przeglądów i stwierdziła, że negatywna tendencja w odniesieniu do przedsiębiorstwa nie miała zastosowania do przedsiębiorstwa ATT oraz że przedsiębiorstwo ATT stanowiło jednostkę dochodową. Co więcej ze szczegółowej oceny sprawozdania z wyceny wynika, że przedsiębiorstwo AAT/SVL oceniono jako odrębną jednostkę gospodarczą, nie uwzględniając potencjalnych synergii z przedsiębiorstwem Adria. W związku z tym wydaje się, że sprawozdanie z wyceny sporządzono w momencie, gdy wiadomo było, że przedsiębiorstwo AAT rozpocznie świadczenie usług w zakresie serwisowania, napraw i przeglądów na rzecz innych klientów zewnętrznych, a mianowicie przedsiębiorstwa Spanair, które ostatecznie zastąpi przedsiębiorstwo Adria jako główny klient przedsiębiorstwa AAT. Na podstawie powyższych ustaleń oraz zważywszy, że sprawozdanie zawierało najnowsze dostępne dane na temat przedsiębiorstwa AAT objęte audytem zewnętrznym, zostało przygotowane przez niezależnego eksperta i że w sposób wiarygodny opierało się na wszystkich istotnych aspektach biznesowych, wykorzystanie tego sprawozdania jako odniesienia do badanego środka jest dopuszczalne. Ponadto choć prawdą jest, że kryzys jeszcze się nie skończył, rok 2009 wydaje się rokiem, który był najtrudniejszy dla słoweńskiej gospodarki. W istocie w listopadzie 2010 r., gdy przedsiębiorstwa PDP i Aerodrom Ljubljana zdecydowały się na zakup przedsiębiorstwa AAT, prognozy wzrostu PKB dla Słowenii na lata 2010, 2011 i 2012 ponownie osiągnęły wartości dodatnie (odpowiednio 1,1 %, 1,9 % i 2,6 %) ⁽³⁵⁾. W tych okolicznościach inwestor prywatny nie musiałby przeprowadzać nowej wyceny, ponieważ mógłby przyjąć, że sprawozdanie z wyceny oparte na danych liczbowych z 2009 r. przedstawiało wierny obraz przedsiębiorstwa.

⁽³⁵⁾ Zob. europejska prognoza gospodarcza – jesień 2010 r. dotycząca Słowenii sporządzona przez DG ds. Gospodarczych i Finansowych, dostępna na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2010_autumn/si_en.pdf.

- (114) Co ważniejsze, Słowenia przedstawiła dowody wskazujące, że przedsiębiorstwo AAT było dochodowe, nie miało przeterminowanego zadłużenia, a jego zadłużenie mogło być obsługiwane przez zyski w czasie, gdy wprowadzono środek 5. Ponadto Słowenia przedstawiła prognozy dotyczące przedsiębiorstwa AAT do 2014 r., z których wynika, że przedsiębiorstwo AAT będzie osiągać zyski po opodatkowaniu w wysokości [...] EUR w 2010 r. i utrzyma rentowność po tym roku, osiągając zyski w wysokości około [...] EUR w 2014 r. Wydaje się, że prognozy były dostępne dla przedsiębiorstw PDP i Aerodrom Ljubljana, gdy podejmowały one swoje decyzje inwestycyjne.
- (115) Słowenia przedstawiła także dowody wskazujące, że przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana podjęło decyzję w sprawie zainwestowania w przedsiębiorstwo AAT na podstawie przesłanek ekonomicznych. W sierpniu i wrześniu 2010 r. zarząd i rada nadzorcza przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana oceniły możliwość nabycia akcji przedsiębiorstwa AAT. Przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana oceniło zalety rozpatrywania szeregu pozostałych roszczeń wobec przedsiębiorstwa Adria w związku z warunkami działania, które obejmowały stały zwrot w wysokości 8 % z tytułu uprzywilejowanych akcji przedsiębiorstwa AAT [...]. Mimo że w innej wycenie zasugerowano niższą cenę za akcje, rada nadzorcza przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana uznała, że warunki zamiany (...) uzasadniały wyższą cenę za akcje.
- (116) Jeżeli chodzi o drugi etap sprzedaży przedsiębiorstwa AAT, w protokole z posiedzenia rady nadzorczej przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana z dnia 21 stycznia 2011 r. wskazano, że omawiano kwestie takie jak zalety i wady różnych cen akcji oraz zamknięcie opcji sprzedaży przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana. W szczególności od opcji sprzedaży odstąpiono w momencie nabycia akcji zwykłych na początku 2011 r., mimo to rada nadzorcza przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana stwierdziła jednak, że takie działanie było ekonomicznie uzasadnione, ponieważ w zamian za odstąpienie od opcji sprzedaży przedsiębiorstwa Aerodrom Ljubljana udało uzyskać się jednakowe wspólne zarządzanie przedsiębiorstwem AAT, pomimo posiadanie mniejszej liczby akcji niż przedsiębiorstwo PDP. Ponadto rada nadzorcza zauważyła, że zakup przedsiębiorstwa AAT będzie miał pozytywny wpływ na przedsiębiorstwo Aerodrom Ljubljana: jeżeli przedsiębiorstwo Adria zaprzestałoby działań, szacowany przychód portu lotniczego w 2011 r. uległby zmniejszeniu o [...] %.
- (117) Słowenia przedstawiła również dowody wskazujące, że zarząd przedsiębiorstwa PDP zdecydował się nabyć akcje uprzywilejowane i akcje zwykłe przedsiębiorstwa AAT na podstawie ekonomicznie uzasadnionych przesłanek. W istocie z protokołu z posiedzenia zarządu przedsiębiorstwa PDP wynika, że przeprowadziło ono swoją własną wycenę przedsiębiorstwa AAT, w której zasugerowano cenę w wysokości od [...] EUR do [...] EUR, w zakresie, jaki określono w sprawozdaniu z wyceny, o którym mowa w motywie 34. Mimo że wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji przedsiębiorstwa PDP wyniosłaby [...] %, PDP udało się uzyskać lepsze warunki od przedsiębiorstwa AAT, w tym stałą dywidendę w wysokości 8 %.
- (118) Komisja stwierdza zatem, że decyzje przedsiębiorstw PDP i Aerodrom Ljubljana dotyczące udziału w środku 5 nie przyniosły nienależnej korzyści przedsiębiorstwu Adria, ponieważ obaj inwestorzy zachowywali się jako rozsądni operatorzy rynku i przyjęli swoje decyzje inwestycyjne na solidnych pod względem ekonomicznym podstawach. Nie jest zatem konieczne przeprowadzenie oceny dotyczącej spełnienia pozostałych łącznych warunków określonych w art. 107 ust. 1 TFUE.

7.3. Wniosek dotyczący istnienia pomocy

- (119) Z jednej strony, z powodów przedstawionych powyżej, Komisja stwierdza, że środki 1, 2, 3 i 5 nie wiązały się z pomocą państwa na rzecz przedsiębiorstwa Adria.
- (120) Z drugiej strony, jak wyjaśniono w sekcji 7.2.3, Komisja uważa, że środek 4 stanowił pomoc państwa, i w związku z tym ocenił jego zgodność z prawem i rynkiem wewnętrznym.

7.4. Zgodność pomocy z prawem – środek 4

- (121) Artykuł 108 ust. 3 TFUE stanowi, że państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie środka pomocy, dopóki Komisja nie przyjmie decyzji zatwierdzającej ten środek. Komisja zauważa, że Słowenia uczestniczyła w zastrzyku kapitałowym w 2011 r. (środek 4), nie zgłaszając go wcześniej Komisji o zatwierdzenia. Komisja ubolewa, że Słowenia nie dopełniła obowiązku niepodejmowania działań i w ten sposób naruszyła swoje zobowiązanie na mocy art. 108 ust. 3 TFUE.

7.5. Zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym – środek 4

- (122) Słowenia uważa, że gdyby Komisja stwierdziła, iż środek 4 wiąże się z pomocą państwa, pomoc ta byłaby zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE oraz w szczególności jako pomoc restrukturyzacyjna na mocy wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (123) Artykuł 107 ust. 3 lit. c) TFUE stanowi, że pomoc państwa może zostać zatwierdzona, jeżeli przyznano ją w celu sprzyjania rozwojowi niektórych sektorów gospodarki, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Jak wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja uważa, że zgodność środka 4 z rynkiem wewnętrznym można ocenić jedynie na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, w szczególności na podstawie przepisów dotyczących pomocy restrukturyzacyjnej zawartych w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

7.5.1. Kwalifikowalność

- (124) Zgodnie z pkt 33 wytyczne dotyczących ratowania i restrukturyzacji jedynie przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 9–13 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji kwalifikują się do otrzymania pomocy restrukturyzacyjnej. W tym kontekście Komisja stwierdziła już, że przedsiębiorstwo Adria znajdowało się w trudnej sytuacji w 2011 r., w momencie przyznania środka 4 (zob. motyw 66).
- (125) Punkt 12 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji stanowi, że nowo utworzone przedsiębiorstwo nie kwalifikuje się do pomocy na ratowanie lub restrukturyzację nawet wtedy, gdy jego pierwotna sytuacja finansowa jest niepewna. Przedsiębiorstwo zasadniczo uznaje się za nowo utworzone w okresie pierwszych 3 lat po rozpoczęciu działalności w danej dziedzinie. Przedsiębiorstwo Adria utworzono w 1961 r., w związku z czym nie można go uznać za nowo utworzone przedsiębiorstwo. Co więcej przedsiębiorstwo Adria nie należy do grupy kapitałowej w rozumieniu pkt 13 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.
- (126) Komisja stwierdza zatem, że przedsiębiorstwo Adria kwalifikuje się do otrzymania pomocy restrukturyzacyjnej.

7.5.2. Przywrócenie długoterminowej rentowności

- (127) Zgodnie z pkt 34 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przyznanie pomocy musi być uwarunkowane wdrożeniem planu restrukturyzacji, który musi zostać zatwierdzony przez Komisję we wszystkich przypadkach pomocy indywidualnej. W pkt 35 wyjaśniono, że plan restrukturyzacji, którego okres trwania musi być możliwie najkrótszy, musi przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa w rozsądnych ramach czasowych i na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania.
- (128) Zgodnie z pkt 36 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w planie tym trzeba opisać okoliczności, które doprowadziły do trudności przedsiębiorstwa i wziąć pod uwagę aktualny stan i przewidywania rynkowe, podając scenariusz optymistyczny, pesymistyczny i podstawowy.
- (129) W planie trzeba przewidzieć taką zmianę sytuacji przedsiębiorstwa, która po zakończeniu restrukturyzacji pozwoli mu pokryć wszystkie koszty wraz z amortyzacją i opłatami finansowymi. Oczekiwany zwrot zaangażowanego kapitału musi być wystarczający, aby pozwolić przedsiębiorstwu, które poddano restrukturyzacji, by stało się konkurencyjne na rynku na podstawie własnych osiągnięć (pkt 37 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (130) Jak wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja miała wątpliwości dotyczące planu restrukturyzacji, ponieważ wydaje on się niewystarczająco solidny, aby przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa Adria, gdyż niektóre z zawartych w nim prognoz opierają się na założeniach nieokreślonych ilościowo, niepewnych lub niejasnych. Ponadto Komisja nie była pewna, czy przedsiębiorstwo osiągnęłoby rentowność do końca 2013 r., jak wskazano w pierwotnym planie restrukturyzacji.
- (131) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Słowenia przedłożyła szereg aktualizacji planu restrukturyzacji. Zgodnie ze zaktualizowanym planem przedsiębiorstwo Adria odzyska rentowność w 2014 r. lub 2015 r. Restrukturyzacja potrwa zatem maksymalnie pięć lat, zgodnie z poprzednią praktyką stosowaną w sektorze transportu lotniczego pasażerów⁽³⁶⁾. Ponadto Komisja zauważa, że w obecnej sytuacji gospodarczej szczególnie w sektorze transportu lotniczego konieczne jest osiągnięcie stabilizacji wyników działalności operacyjnej i usługowej, aby zapewnić długoterminową rentowność, która będzie stanowić solidną podstawę przyszłego wzrostu, a nie tylko krótkoterminową zmianę, trwającą z reguły kilka lat.
- (132) W planie restrukturyzacji podkreślono, że głównym założeniem procesu restrukturyzacji przedsiębiorstwa Adria jest osiągnięcie długoterminowej rentowności, której celem jest przyjęcie jasnej strategii i orientacji rynkowej z kilkoma kluczowymi celami: zwiększenie siły finansowej i brak strat począwszy od 2013 r., zmniejszenie kosztów złożonych i osiągnięcie przejrzystej, konkurencyjnej, zrównoważonej i unikalnej propozycji sprzedaży. Zgodnie z planem, osiągając wymienione cele, przedsiębiorstwo [...].
- (133) W planie restrukturyzacji opisano także okoliczności, które doprowadziły do trudności przedsiębiorstwa Adria, spowodowanych głównie przez globalny kryzys finansowy, niewielki rozmiar rynku pierwotnego przedsiębiorstwa Adria (Słowenia i państwa sąsiadujące), niską zdolność przewozową jego floty (głównie statki powietrzne CRJ200), [...].

⁽³⁶⁾ Zob. decyzja w sprawie SA.30908 – CSA – Czech Airlines – Plan restrukturyzacji, pkt 107 i decyzja w sprawie SA.33015 – Air Malta plc., motyw 93. Zob. także decyzja Komisji 2010/137/WE z dnia 28 sierpnia 2009 r. Pomoc państwa C 6/09 (ex N 663/08) – Austria – Austrian Airlines – Plan restrukturyzacji (Dz.U. L 59 z 9.3.2010, s. 1) pkt 296 i decyzja Komisji 2012/542/UE z dnia 21 marca 2012 r. w sprawie środka pomocy SA.31479 (2011/C) (ex 2011/N), który Zjednoczone Królestwo zamierza wdrożyć na rzecz Royal Mail Group (Dz.U. L 279 z 12.10.2012, s. 40) pkt 217.

- (134) Ponadto plan restrukturyzacji zawiera scenariusz optymistyczny, pesymistyczny i podstawowy, a także analizę rodzajów ryzyka, które mogły mieć wpływ na restrukturyzację przedsiębiorstwa Adria, np. zmiany cen paliwa, ryzyko wynikające ze zmiany kursu walut lub potencjalne zagrożenia związane z flotą. We wszystkich przypadkach oczekuje się, że przedsiębiorstwo Adria odzyska rentowność do końca okresu restrukturyzacji. W ramach scenariusza podstawowego oczekuje się, że przedsiębiorstwo Adria osiągnie marżę zysku netto w wysokości [...] % w 2014 r. i [...] % w 2015 r., współczynnik długu do kapitału własnego w wysokości [...] w 2014 r. i [...] w 2015 r.; oraz stopę zwrotu z kapitału własnego w wysokości [...] % w 2014 r. i [...] % w 2015 r. W scenariuszu pesymistycznym, marże zysku netto uległyby zmniejszeniu do [...] % w 2014 r. i [...] w 2015 r., współczynniki długu do kapitału własnego wzrosłyby do [...] w 2014 r. i [...] w 2015 r., natomiast stopa zwrotu z kapitału własnego wyniosłaby [...] % w 2014 r. i [...] % w 2015 r.
- (135) W planie skoncentrowano się głównie na restrukturyzacji i zmniejszeniu sieci przedsiębiorstwa Adria, która przynosiła straty z powodu nadmiernej zdolności przewozowej floty, zbyt dużej liczby personelu latającego oraz innych pracowników. W tym celu w planie restrukturyzacji przewidziano znaczne ograniczenie liczby tras i częstotliwości obsługiwanych połączeń oraz mniejszą i bardziej paliwooszczędną flotę złożoną z [...] statków powietrznych do 2015 r. ([...]), głównie [...].
- (136) W planie restrukturyzacji przewidziano zamknięcie [...] tras i dodatkowe zmniejszenie częstotliwości obsługiwanych połączeń. Liczba planowanych tras także zostałaby znacznie zmniejszona tak, aby osiągnąć [...] w 2015 r. Ogólnie rzecz biorąc w okresie restrukturyzacji przedsiębiorstwo Adria zmniejszyłoby swoją zdolność przewozową o [11–14] % pod względem liczby dostępnych miejsc na kilometr (ASK) ⁽³⁷⁾.
- (137) Przewidziane w planie środki restrukturyzacyjne dotyczące obniżenia kosztów (np. [...] itp.) i wzrostu dochodów (np. [...] itp.) stanowią dodatkowy krok w dobrym kierunku w celu osiągnięcia bardziej trwałej rentowności. Ponadto w ramach dodatkowych środków restrukturyzacyjnych (zob. motyw 31) przewiduje się wzrost dochodów i obniżenie kosztów dające łączny pozytywny wpływ w wysokości [...] EUR w 2014 r. i [...] EUR w 2015 r., przyczyniając się tym samym do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa Adria. W związku z tym Komisja jest zdania, że dzięki inicjatywom z zakresu obniżania kosztów i zwiększania dochodów przedsiębiorstwo Adria będzie w stanie odzyskać długoterminową rentowność do 2015 r.
- (138) Ponadto z dowodów przedstawionych przez Słowenię wynika, że przedsiębiorstwo Adria jest na dobrej drodze do osiągnięcia większości celów określonych w planie restrukturyzacji, co stanowi dodatkowy wskaźnik świadczący o wiarygodności planu.
- (139) Jeżeli chodzi o przywrócenie rentowności, na podstawie aktualizacji planu restrukturyzacji przedłożonych przez Słowenię, Komisja stwierdza, że wpływ poszczególnych środków restrukturyzacyjnych został należyście określony ilościowo oraz że we wszystkich scenariuszach dotyczących całego okresu restrukturyzacji do końca 2014 r. i 2015 r. przewidziano osiągnięcie odpowiednich poziomów rentowności. W związku z tym, biorąc pod uwagę podjęte znaczące środki restrukturyzacyjne oraz poczynione jak dotąd postępy, Komisja uważa, że plan restrukturyzacji pozwoli przedsiębiorstwu Adria odzyskać długoterminową rentowność w rozsądnych ramach czasowych.

7.5.3. Unikanie nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji (środki wyrównawcze)

- (140) Zgodnie z pkt 38 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, aby zapewnić minimalizację negatywnych skutków dla warunków wymiany handlowej, należy wprowadzić środki wyrównawcze. Środki te mogą polegać na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku oraz ograniczeniu barier wejścia na dane rynki (pkt 39 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (141) W tym względzie do celu oceny środków wyrównawczych zamknięcie działalności przynoszącej straty, które w dowolnym stopniu byłoby konieczne, aby przywrócić rentowność, nie będzie uznawane za obniżenie zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku (pkt 40 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (142) Słowenia proponuje następujące środki wyrównawcze na rzecz przedsiębiorstwa Adria: a) [...] zaplanowanych tras, b) rezygnacja z przydziałów czasu na start lub lądowanie w kilku portach lotniczych, w tym w koordynowanych portach lotniczych, c) zmniejszenie floty oraz d) sprzedaż przedsiębiorstwa AAT.

⁽³⁷⁾ Skrót ASK oznacza liczbę dostępnych miejsc na kilometr (liczbę miejsc w statku powietrznym pomnożoną przez liczbę przebytych kilometrów). ASK jest najważniejszym wskaźnikiem zdolności przewozowej przewoźnika lotniczego stosowanym w sektorze transportu lotniczego i przez samą Komisję w poprzednich sprawach dotyczących restrukturyzacji w sektorze transportu lotniczego.

- (143) Słowenia przedstawiła dowody wskazujące na rentowność tras anulowanych w ramach planu restrukturyzacji na postawie marży na pokrycie C1, zgodnie z praktyką Komisji w poprzednich sprawach⁽³⁸⁾. W marży na pokrycie C1 faktycznie uwzględnia się koszty lotu, pasażerów i dystrybucji (tzn. koszty zmienne) przypisane do poszczególnych tras. W związku z tym wszystkie trasy, w odniesieniu do których marżę na pokrycie C1 jest dodatnia, generują przychody wystarczające nie tylko na pokrycie kosztów zmiennych trasy, ale również na wniesienie wkładu w koszty stałe przedsiębiorstwa. Zdaniem Komisji marża na pokrycie C1 wydaje się odpowiednią wartością, aby ocenić, czy określona trasa przyczynia się do rentowności przewoźnika lotniczego.
- (144) Jeżeli chodzi o zdolność przewozową, w planie restrukturyzacji stwierdzono, że całkowita zdolność przewozowa przedsiębiorstwa wyniosła [...] ASK w 2011 r., natomiast pod koniec okresu restrukturyzacji w 2015 r. oczekuje się, że zdolność przedsiębiorstwa Adria wyniesie około [...] ASK, tj. nastąpi zmniejszenie o około [11–14] %. Gdy trasy z ujemną marżą na pokrycie C1 zostaną wykluczone, wspomniane dane liczbowe zmniejszą się do [6–8] %.
- (145) Ponadto Komisja zauważa, że w związku ze zmianami w sieci tras przedsiębiorstwo Adria zrezygnowało z kilku przydziałów czasu na start lub lądowanie na portach lotniczych, z których kilka jest koordynowanymi⁽³⁹⁾ portami lotniczymi, jak np. porty lotnicze w Dublinie i Kopenhadze. Wspomniane przydziały czasu na start lub lądowanie pozwalają konkurencyjnym przewoźnikom lotniczym obsługiwać określone trasy i zwiększać swoją zdolność przewozową.
- (146) Ponadto, jeżeli chodzi o zmniejszenie floty, Komisja zauważa, że przedsiębiorstwo Adria zmniejszyło swoją flotę z [...] statków powietrznych w 2011 r. do [...] statków powietrznych, co zgodnie z planem restrukturyzacji nie powinno się zmienić do końca okresu restrukturyzacji w 2015 r. W odniesieniu do sprzedaży przedsiębiorstwa AAT Komisja uważa, że środek ten jest dopuszczalny jako środek wyrównawczy, w szczególności biorąc pod uwagę wniosek zawarty w motywie 118, zgodnie z którym środek ten nie stanowi pomocy państwa.
- (147) W ramach oceny stosowności środków wyrównawczych Komisja uwzględni strukturę rynku i warunki konkurencji, aby zapewnić, że żaden środek nie prowadzi do szkód w strukturze rynku (pkt 39 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji). Środki wyrównawcze muszą być proporcjonalne do zakłócających skutków pomocy oraz w szczególności do wielkości i względnego znaczenia przedsiębiorstwa na rynku lub rynkach. Stopień wymienionych ograniczeń musi zostać ustalony na zasadzie indywidualnego podejścia (pkt 40 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (148) Komisja w pierwszej kolejności zauważa, że jeżeli chodzi o zdolności przewozowe i wydajność całego unijnego sektora lotniczego, udział przedsiębiorstwa Adria w rynku (pod względem liczby pasażerów) wynosi zaledwie 0,15 % (1,17 mln pasażerów w 2011 r.). W przypadku małego przewoźnika, jakim jest przedsiębiorstwo Adria, dalsze zmniejszenie wielkości floty i jej zdolności przewozowych może mieć negatywny wpływ na rentowność przedsiębiorstwa, a zarazem nie zapewni żadnych znaczących możliwości rynkowych konkurentom.
- (149) W odniesieniu do najważniejszej części środków wyrównawczych, tj. zmniejszenia zdolności przewozowych, Komisja uznaje za wystarczające zmniejszenie ich na rentownych trasach o około [6–8] % w latach 2011–2015, zwłaszcza w porównaniu z innymi sprawami dotyczącymi restrukturyzacji przewoźników lotniczych⁽⁴⁰⁾. Takie zmniejszenie zdolności przewozowych na rentownych trasach jest większe niż w przypadku przedsiębiorstwa Air Malta. Ponadto ogólne zmniejszenie zdolności przewozowych o [11–14] % jest podobne do zmniejszenia o 15 %, zaakceptowanego w przypadku przedsiębiorstwa Austrian Airlines⁽⁴¹⁾.
- (150) Ponadto Komisja zauważa, że Słowenia jest obszarem wspieranym na potrzeby regionalnej pomocy inwestycyjnej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE⁽⁴²⁾. Zgodnie z pkt 56 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji „warunki zezwolenia na pomoc [w obszarach wspieranych] mogą być mniej rygorystyczne w odniesieniu do wdrożenia środków wyrównawczych i wielkości wkładu beneficjenta. Jeżeli potrzeby rozwoju regionalnego to uzasadniają, w przypadku kiedy obniżenie zdolności produkcyjnej lub udziału w rynku wydaje się być najodpowiedniejszym środkiem, aby uniknąć nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji, wymagane obniżenie będzie mniejsze w obszarach wspieranych niż w obszarach niewspieranych”.
- (151) W tym kontekście Komisja uznaje środki wyrównawcze zaproponowane przez Słowenię za wystarczające i proporcjonalne, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji, do zapewnienia minimalizacji negatywnych skutków dla warunków wymiany handlowej wynikających z przyznania przedsiębiorstwu Adria pomocy restrukturyzacyjnej.

⁽³⁸⁾ Zob. przypis 13.

⁽³⁹⁾ Koordynowane porty lotnicze to porty lotnicze, w których koordynator przydziela czas na start lub lądowanie zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 95/93 z dnia 18 stycznia 1993 r. w sprawie wspólnych zasad przydzielania czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych Wspólnoty (Dz.U. L 14 z 22.1.1993, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ W przypadku przedsiębiorstwa Air Malta obniżenie zdolności przewozowych na rentownych trasach wyniosło 5 %, natomiast w decyzji dotyczącej przedsiębiorstwa Czech Airlines Komisja przyjęła zmniejszenie zdolności o [10–11] %.

⁽⁴¹⁾ Decyzja w sprawie C-6/09 – Austrian Airlines.

⁽⁴²⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 13 września 2006 r. w sprawie pomocy państwa N 434/2006 – Słowenia – Mapa pomocy regionalnej na lata 2007–2013.

7.5.4. Pomoc ograniczona do minimum (wkład własny)

- (152) Zgodnie z pkt 43 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, aby ograniczyć kwotę pomocy do ścisłego minimum koniecznych kosztów restrukturyzacji, niezbędny jest znaczący wkład w restrukturyzację pochodzący ze środków własnych beneficjenta. Wkład ten może pochodzić ze sprzedaży aktywów, które nie są niezbędne do dalszego istnienia przedsiębiorstwa, lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych.
- (153) Wkład własny musi być rzeczywisty, tzn. faktyczny, wykluczający wszystkie przyszłe spodziewane zyski takie jak przepływ pieniężny (pkt 43 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji). Wkład własny z założenia nie może obejmować żadnej dodatkowej pomocy państwa. W przypadku dużych przedsiębiorstw Komisja zazwyczaj uznaje za odpowiedni wkład w wysokości co najmniej 50 % kosztów restrukturyzacji. W wyjątkowych okolicznościach i w przypadkach szczególnych trudności Komisja może jednak zezwolić na niższy wkład (pkt 44 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji).
- (154) Z uwagi na fakt, że całkowite koszty restrukturyzacji opiewają na [...] EUR, proponowany wkład własny przedsiębiorstwa Adria wynosi [...] EUR, tj. około [50–54] % całkowitych kosztów restrukturyzacji. Zgodnie z planem restrukturyzacji wkład własny można podzielić w następujący sposób:
- [...];
  - sprzedaż wszystkich akcji przedsiębiorstwa AAT (tj. 14,7 mln EUR);
  - całość zamiany długu na udziały w kapitale własnym przeprowadzonej przez banki w ramach środka 4 (19,7 mln EUR).
- (155) Jeżeli chodzi o motyw 154 lit. a), Komisja uważa, że wspomniane środki są dopuszczalne i wydają się uzasadnione jako wkład własny. Większość aktywów została już w rzeczywistości sprzedana, a zatem przychody z tej sprzedaży wyraźnie można uznać za wkład własny. Ponadto Słowenia przedstawiła dowody, z których wynika, że obecnie trwa sprzedaż pozostałych aktywów, a ich wartość ustalono zgodnie z wycenami zewnętrznymi, w tym wyceną przeprowadzoną przez przedsiębiorstwo AVAC w przypadku statku powietrznego (zob. motyw 97).
- (156) W odniesieniu do motywu 154 lit. b), ponieważ w motywie 118 Komisja stwierdziła, że środek 5 nie stanowi pomocy państwa, rozsądne wydaje się uznanie, iż przychody ze sprzedaży przedsiębiorstwa AAT należy rozpatrywać jako element wkładu własnego.
- (157) Ponadto w odniesieniu do zamiany długu na udziały w kapitale własnym, o której mowa w motywie 154 lit. c), Słowenia uważa, że całość zamiany długu na udziały w kapitale własnym przeprowadzonej przez banki w ramach środka 4 należy uznać za wkład własny. W tej kwestii Komisja jest zdania, że zamiana długu niezabezpieczonego zwykle nie wskazywałaby na zaufanie rynku do przedsiębiorstwa, ponieważ niezabezpieczeni wierzyciele nie podejmują nowego ryzyka związanego z wdrażaniem planu restrukturyzacji. W przypadku przedsiębiorstwa Adria Słowenia wykazała jednak, że dług zamieniony na kapitał własny był w znacznym stopniu w pełni zabezpieczony, tj. w kwocie [10–20] mln EUR z łącznej kwoty 19,7 mln EUR (zob. motyw 97). W związku z tym w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa Adria banki mogłyby odzyskać kwotę objętą pełnym zabezpieczeniem. Wynika z tego, że banki zrezygnowały z kwoty należnej objętej pełnym zabezpieczeniem, którą mogłyby odzyskać w całości, i zastąpiły ją kapitałem własnym przedsiębiorstwa Adria o jednakowej wartości. Zatem dokonując zamiany długu na kapitał własny o wartości co najmniej [10–20] mln EUR, banki podjęły nowe ryzyko, ponieważ nie mają pewności, czy ich inwestycje w przedsiębiorstwo Adria będą opłacalne.
- (158) Na tej podstawie Komisja uważa, że zamiana długu z tytułu kredytów w pełni zabezpieczonych na udziały w kapitale własnym, tj. kwoty [10–20] mln EUR, jest dopuszczalna jako wkład własny.
- (159) Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, poziom wkładu własnego przedsiębiorstwa Adria opiewałby na kwotę [...] EUR lub [46–48] % kosztów restrukturyzacji. W przypadku dużych przedsiębiorstw takich jak Adria, poziom wkładu własnego powinien zwykle wynosić 50 %. Zgodnie z pkt 56 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji Komisja może być jednak mniej rygorystyczna w odniesieniu do wielkości wkładu własnego w obszarach wspieranych, jak w przypadku Słowenii w momencie przyznania środków (zob. motyw 150). We wcześniejszych sprawach, takich jak sprawa Air Malta, Komisja zaakceptowała poziom wkładu własnego wynoszący około 45 %.
- (160) W związku z tym Komisja uznaje, że spełniono wymogi określone w pkt 43 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

7.5.5. Zasada „pierwszy i ostatni raz”

- (161) Ponadto pomoc musi być zgodna z pkt 72 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji, w którym przewidziano, że przedsiębiorstwo, które otrzymało pomoc na ratowanie i pomoc restrukturyzacyjną w okresie ostatnich dziesięciu lat, nie kwalifikuje się do tej pomocy (zasada „pierwszy i ostatni raz”).

- (162) Z uwagi na fakt, że środki 1, 2, 3 i 5 nie stanowią pomocy państwa i wydaje się, iż przedsiębiorstwo Adria nie korzystało z pomocy na ratowanie ani z pomocy restrukturyzacyjnej w okresie ostatnich dziesięciu lat, Komisja stwierdza, że w odniesieniu do środka 4 przestrzegano zasady „pierwszy i ostatni raz”.

7.6. Wniosek dotyczący środka 4

- (163) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że Słowenia dokonała zastrzyku kapitałowego w 2011 r. na korzyść przedsiębiorstwa Adria niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komisja uważa jednak, że przedmiotowy środek i plan restrukturyzacji spełniają warunki określone w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji. Komisja uznaje zatem pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Podwyższenia kapitału przedsiębiorstwa Adria Airways d.d. w latach 2007, 2009 i 2010, które Republika Słowenii przeprowadziła na rzecz przedsiębiorstwa Adria Airways d.d., nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Przejęcie przedsiębiorstwa Adria Airways Tehnika d.d. przez przedsiębiorstwa PDP i Aerodrom Ljubljana d.d. w 2010 i 2011 r. nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Zastrzyk kapitałowy w wysokości 50 mln EUR na rzecz przedsiębiorstwa Adria Airways d.d., którego Republika Słowenii dokonała w 2011 r., stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Pomoc ta jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja jest skierowana do Republiki Słowenii.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lipca 2014 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący